National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 91 (3012) XXXII aastakäik — Neljapäeval, 8. detsembril 1983 — Thursday, December 8, 1983 — Üksiknumbri hind 70 centi

Eesti Vabadussõja alguse 65. aastapäeva tähistamisel dekoreeriti kõik kohal olnud vabadussõja veteranid valge nelgiõiega. Pildil Eesti Vabadussõja kangelase Jaan Lepa tütar Evi Moks-Lepp kinnitamas lilleõit Henrik Kukkuri rinnale. Vasakult T.E.V.Ü. esimees Ülo Tamre, Evi Moks, Johannes Säägi, Eduard Uduste, Henrik Kukkur ja Kalle Kilk. Foto: Vaba Eestlane

Ameeriklased ründasid enesekaitseks

Terav vahekord Kesk-Idas püsib — Uued atentaadid Iisraelis ja Beirutis

Olukord Liibanonis on viimastel päevadel olnud pidevalt plahvatuslik ja USA on uuesti sekkunud võitlusisse, kuigi Süüria pole enam tulistanud USA vaatluslennukeid. Küll väitis Süüria teisipäeval, et nad lasid alla kaks Iisraeli mehitamata vaatluslennukit.

Maailmale on mõjunud üllatusena ja mõneti shokeerivana ameeriklaste aktiivne sõjategevus senise rahupidamise asemel. Washingtonis on öeldud, et USA sõdurite raske õhurünnak, mis Pentagoni hinnangul igati õnnestus, märkis uut tähelepandavat muudatust senises peamiselt passiivses valveteenistuses.

Kuigi õhurünnakut peetakse selleks kättemaksuaktsiooniks, mille eest USA riikliku julgeoleku nõuandja Robert McFarlane juba mitu nädalat tagasi hoiatas,

näevad araabia riigid seda kui uut USA — Iisraeli koostöövormi, peamiselt just Süüria vastu, milline kokkulepe Washingtonis just sõlmiti.

Nii USA kui ka Iisrael peavad Liibanoni probleemi lahendamisel takistuseks just Süüria sõjaväe kohalolekut.

Nii ei märkinud Pentagon oma teates, et õhurünnak olnuks mõeldud just atentaadiohvrite eest tasumiseks. Kaks lendurit on veel Süüria käes, üks surnuna, kelle laip ameeriklastele üle anti, teine elus, kelle väljaandmise tingimuseks on süürialased seadnud ameeriklaste lahkumise Liibanonis. Viimane tingimus põhjustab ameeriklaste siseriigis pinget, kuna uba ennegi on mitu presidendikanlidaati nõudnud USA vägede Liibanonist ära toomist, kuna ameeriklased ei tohtivat uude sõtta sekkuda.

Nädala alul plahvatas pomm ühes Jeruusalemma bussis, kus neli said surma ja paljud haavata. Atentaadi teostamise võttis omaks PLO.

Beirutis lõhkes jälle pomm veokis, purustades kõrgehituse frondiosa, surmasaanute ja vigastatute arv oli suur.

Miks sealses ümbruses atentaat tehti, ei saada aru, kuna seal pole sõjalisi objekte.

Beiruti võitlusterohke keskkond on muutnud ameeriklaste rahupidamise väga ohtlikuks. Kui aasta tagasi võisid sõdurid Beirutis liikuda laadimata relvadega, siis nüüd julgevad nad olla ainult barrikaadide taga ja pärast tulistamisi Beiruti lennuväljal, kus 8 ameeriklast said surma, on nad kaevunud maasse. Ameeriklaste sõtta sekkumisel on ka kõrvalefekt teistele rahupidamise ülesandeis olevaile üksustele. Nii on itaalia ja inglise üksused juba avaldanud soovi lahkumiseks.

USA välisminister George Shultz on katsunud USA lennukite rünnakut iseloomustada üksikjuhtumina,

mida ei saavat kuidagi konflikti laianemiseks pidada

ja soovitas et N. Liit omalt poolt katsuks lõdvendada pinget Süürias.

Shultz ütles ka, et ameeriklaste õhujõudude kasutamine Süüria vastu tehti enesekaitseks, ega varjata USA püüdlusi Liibanoni probleemi sõjaliselt lahendada. Shultz on püüdnud vältida konflikti laienemist N. Liidu — USA kokkupõrkeks. Kremlis mõisteti USA õhurünnak agressioonina hukka ja lubati sümpaatiat ja toetust Süüriale.

ÜRO peasekretär Javier Perez de Cueller pöördus palvega kõigi poole,

et nad lõpetaksid vaenutegevuse Liibanonis, mis on maailmarahule ohtlik, alarmeeriv ja traagiline.

Gemayel jälle Washingtonis

WASHINGTON — Liibanoni president Amin Gemayel külastas jälle president Ronald Reagani ja soovib, et USA muudaks möödunud kevadel tehtud Iisraeli ja Liibanoni vahelist kokkulepet võõraste vägede väljaviimiseks Liibanonist, kuna praegusel kujul see on rohkem takistuseks.

Liibanoni vanem ametnik ütles, et nad olid Iisraeliga sõlminud kokkuleppe, olles heas usus, kuna USA oli olnud „edukaks" vahendajaks, aga sellisel kujul pole seda võimalik teostada.

17. mail sõlmitud kokkuleppes Iisrael nõustus oma väed välja tõmbama kui Süüria samuti lahkub. Siiani pole sellest märke olnud.

Gemayel loodab, et USA uus Kesk-Ida saadik Donald Rumsfeldil on mõni uus idee probleemi lahendamiseks.

Ta loodab ka, et Reagan võiks mõjutada Süüriat vägede väljaviimiseks, mida aga keegi ei usu.

Kokkulepe näeb ette Iisraeli okupatsioonivägede väljatõmbamise Liibanoni lõunaosast, millist nõusolekut Iisraeli peaminister Shamir nüüdki Washingtonis kordas. Kuid ühes erikokkuleppes USA-ga ütles Iisrael, et nad ei mõtle enne väljatõmbamisele kui ka Süüria sama teeb.

Iisraelis on kasvanud opositsioon Liibanoni okupeerimise pärast. See võivat minna liiga kalliks Iisraelile, kui nad seisavad seal kaua,

aga USA suur toetus võib selle opositsioonimeeleolu kaotada.

Kuid vahepeal on ähvardused uuteks vägivallaaktideks mitmel pool suurenenud, kodusõda on puhkenud mitmel pool, teiste hulgas ka PLO oma ridades.

8000 ukrainlast hirmutavad N. Liitu

Ukraina Maailmakongressi korraldamine häiris venelasi

Möödunud nädalalõpul oli Torontos Vabade Ukrainlaste Maailmakongress, mis lõppes massilise kogunemisega Maple Leaf Gardenis. Külaliskõnelejaks oli Kanada konservatiivide partei juht Brian Mulroney, kes märkis oma kõnes, et venelased hävitasid 7—10 miljonit ukrainlast suure nälja aastail.

Ukrainlaste kogunemine ärritas N. Liidu saatkonda, kes nõudis Kanada ametivõimudelt selle keelustamist. Nii nimetati ukrainlaste kongressi „endiste natsi lakeide ja toetajate kogunemiseks" ja süüdistati, et Vabade Ukrainlaste Maailmakongress katsuvat kukutada N. Liidu valitsust.

N. Liidu pressiametnik Alexander Podakin ütles, et tema valitsus nõudis selle ürituse boikoteerimist juba möödunud kuul diplomaatlike kanalite kaudu,

kus nad olid teinud selgeks, et igasugune toetus parlamendiliikmeilt või mõnelt muult ametnikult, on Helsingi inimõiguste kokkuleppe rikkumine.

Selles lepingus riigid, kes alla kirjutasid, lubasid otseselt või mitteotseselt mitte toetada seaduslike valitsuste kukutamist teistes maades, kuid 8000 ukrainlase kokkusaamise eesmärk olevat just see — kukutada Ukraina ja võimalik, et koguni N. Liidu seaduslik valitsus! Kongress olevat nõukogudevastane ja provokatsiooniline.

Vaba Ukraina Maailmakongressi president Peter Savaron ütles, et organisatsioon esindab kolme miljoni ukrainlast 20 riigis, kes ütlevad,

et N. Liit võlgneb monumendi neile ukrainlastele, kes surid nälga aastail 1932—33.

Kongress toimub iga viie aasta järel. Kuna nüüdseks täitus 50 aastat nälja-aastaist, siis anti sellele kongressi kavas rohkem tähelepanu.

N. Liidu saatkonna pressiametniku kartus, et ukrainlased võiksid kukutada valitsused praeguses Ukrainas ja koguni N. Liidus näitab millises hirmus ollakse seal pagulasgruppide tegevuse pärast.

Druuside juht mõrvati

BEIRUT — Sheik Halim Takeiddine, keda peeti mõõdukaks druuside hulgas, leiti surnult verelombis ainult mõned minutid pärast seda, kui ta oli kaisutanud üht külalist, tõenäoliselt keda tundis. Mõrv tekitas shokilaine Beirutis, kus druuside ,üks muhamediusuliste sekt, on olnud kaua konflikti keskpunktiks teiste religioossete sektide vahel. Poliitilistes ringkondades usutakse, et Takeiddine mõrv võiks vallandada uue kättemaksude laine.

Varastati kolm tonni kulda

LONDON — Inglismaal Heathrow lennuvälja lähedasest laost varastati 3 tonni kulda, mille hind oli varastamise momendil 46 miljonit dollarit. Varguse tõttu tekkis kullaturul puudus, mis põhjustas hinnatõusu. Hinnatõusu tõttu „teenivad" vargad 1,9 miljonit dollarit preemiat. Politsei pole vargaid, kuut meest tabanud, kuid arvatakse, et selle organiseerijaks oli kurjategijate organisatsioon ning nüüdseks on need 6800 kullakangi juba sulatatud. Üks iglise ajaleht süüdistas Scotland Yardi, et see on näidanud liiga väikest huvi varguse lahendamiseks.

USA-le peakorter Kesk-Itta

WASHINGTON — USA Pentagon plaanitseb rajada peakorteri Kesk-Itta veel enne käesoleva aasta lõppu oma Rapid Deployment Force (RDF) jaoks, märkides sellega esimest permanentsete jõudude laiendamist Pärsia lahe piirkonnas. Esimene peakorter võivat jääda ühele laevale. RDF, mida varem tunti kui USA Central Command, võib kutsuda sisse kuni 250.000 sõdurit kõigist väeliikidest, kui Pärsia lahe piirkonnas võiks tekkida kriisiolukord.

Peaminister W. Davis ESTO-84 avakõnelejaks

Neljapäeval, 1. detsembril 1983 viibisid Ontario peaminister Hon. William G. Davis'e jutul ESTO-84 esimees Toomas Metsala ja abiesimees Kaius Meipoom. Peaminister Davis'ele, kes on ESTO-84 aupatrooniks, anti üle pühendusega mälestusalbum Stokholmis 1980. aastal toimunud Ülemaailmsete Eesti Päevade kohta. Samuti esitati mitmesugust tutvustavat materjali järgmisel suvel toimuva ESTO-84 kohta. W. Davisele tehti ettepanek tulla ESTO-84 avakõnelejaks, millega tema ka lahkesti nõustus. ESTO-84 avatseremoonia toimub teatavasti pühapäeval, 8. juulil Ontario Place Forum'is. Sellele järgneb kohe kireva kavaga Estorama ja vastuvõtt pressikülalistele. Terve pühapäevase pealelõuna toimuvad Ontario Place'is mitmesugused esinemised parimate eesti kunstnike poolt. Kohalikkudes restoranides on siis saadaval eestipärased toidud, kõik eestlaste purjejahid on kutsutud selleks päevaks Ontario Place'i ja park on dekoreeritud meie sini-must-valgete lippudega.

HAMILTONI EESTI SELTSI

UUSAASTA-BALL

HOLIDAY INN'is, 150 King St. E. Hamilton (III korral)
Algus kell 19.00, õhtusöök kell 20.00

Kirev eeskava — HILDA SEPP, AINO TERA ja EDGAR KINK
Tantsuks mängib B. RUHNO orkester — Pääsmed $35.00, seltsi liikmetele $30.00.
Pääsmete ja laudade ettetellimine M. Koger, tel. 385-8210, M. Pertens, tel. 522-0159
Laudade ettetellimise viimane tähtpäev 21. dets. 1983

UUENDAGE „VABA EESTLASE" TELLIMINE 1984. AASTAKS!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „VABA EESTLAST"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $51.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $65.—, poolaastas $35.— ja veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 70 c. — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

Korporatsioon Estica suvepäevad möödunud suvel Rootsis, Kunglas augustikuu lõpul.

Foto: R. Liiv

Kommentaarid

Kanada postiteenijate ametiühingu esimehel Jean-Claude Parrot'il oli nähtavasti elu muutunud viimastel aastatel igavaks. Ta oli rakendanud küll oma ametiühingu tiibraketi katsetamise vastasesse võitlusesse, kuid selle asjaga ei saanud kaugeltki nii palju lõbu ja nalja, kui omal ajal korraldatud illegaalsete postiteenijate streikidega ja parlamendi otsuste ignoreerimisega, millega Parrot lõi kogu Kanada postiteeninduse segi ning tekitas riigile ja Kanada majandusele kümnetesse miljonitesse dollaritesse ulatuvaid kahjusid.

Kuid Jean-Claude Parrot ei ole andnud alla. Ta otsustas nähtavasti oma igavasse ellu uut vaheldust tuua ning oma nime ja heal juhul ka pildi jälle ajalehtede veergudele manööverdada. Ja nagu Kanada perioodilise trükisõna viimastest numbritest nähtub on tal see õnnestunud. Jean-Claude Parrot on jälle tehtud mees ning tema nimi vaatab vastu paljudelt ajalehtede lehekülgedelt ning tema nägu ilmub viimasel ajal üsna tihti televisiooniekraanile.

Kuidas see kõik juhtus? Siin lõi jällegi läbi Jean-Claude Parroti omapärane „geniaalsus" ja erakordselt orginaalse võtte rakendamine. Selleks võtteks oli kõlavasõnaline teadaanne kanada rahvale, et postiteenijate ametiühing teeb igale kanadalasele tõhusa pühadekingi, toimetades kõik kirjad ajavahemikus 11. detsembrist kuni 17. detsembrini 32 sendise margi asemel edasi 10 sendise margiga. Oma suurt lööginumbrit ja kingitust teatavaks tehes rõhutas Parrot eriti, et see kink on tehtud peamiselt töötavale rahvale ja tavalisele kanadalasele, kuna firmad ja ärid saavad nagu-nii aasta ringi oma posti edasi saata odavamate tariifidega.

Kanada postivalitsuses, mis töötab nüüd kroonikorporatsiooni raamides, tõusis kohe suur hädakisa, et postiteenijate ametiühingu omapärase sammu tulemusena saab Kanada post suurte, miljonitesse ulatuvate kahjude osaliseks. Ühtlasi hakati kohe nobedasti samme astuma, et tunnistada Jean-Claude Parroti uut „ideed" seadusevastaseks ja lubati karistada neid isikuid, kes saavad 10-sendiseid kirju, 22-sendilise lisamaksuga.

Imelik lugu! Kanada rahvas oli kindlasti seni arvamisel, et Kanada posti korraldab ja postitariife määrab kroonikorporatsioon Kanada Post ja mitte postiteenijate ametiühing. Jääb arusaamatuks, miks Jean-Claude Parroti samm ei olnud kohe selle väljakuulutamisel seadusevastane ja alles nüüd hakatakse otsima teid ja võimalusi selle seadusevastaseks kuulutamiseks. Kas Kanada seadused on tõesti niivõrd halvasti formuleeritud ja sõnastatud, et iga väike ametimees võib neid hakata meelevaldselt tõlgendama ning oma rumalaid ideesid rakendama? Mis juhtuks siis kui näiteks autotööliste ametiühing deklareerib, et ta nõuab 11.—17. detsembrini rahvale jõulukingi tegemiseks autode turule saatmist ainult ühe kolmandiku hinnaga, ütleme 12.000 dollari asemel 4000 dollariga. Seega oleks siinsed autod isegi odavamad kui vene Lada'd.

Jean-Claude Parroti taoliste meeste operatsioonid näitavad, et Kanadas on midagi tõsiselt viltu.

☆

Ühendriikide valitsus loobus hiljuti viisa andmisest Nikaraagua siseministrile Tomas Borge'le, kes pidi sooritama Ühendriikides pikema ringsõidu, esinedes loengutega Bostonis, Chicagos, New Yorgis ja Washingtonis. Loengud pidid toimuma ülikoolides ning välispoliitikast huvitatud erigruppidele.

On muidugi huvitavaks küsimuseks, mida on sellisel mehel nagu seda on Nikaraagua marksistliku rezhiimi siseminister Tomas Borge rääkida ameeriklastele, eriti Ühendriikide üliõpilastele? Kahtlemata peamiselt seda, mis marksistliku rezhiimi eksisteerimist Nikaraaguas õigustab. Seega oli Borge reis kavandatud puht propagandaliste eesmärkidega. Õnneks on Ühendriikide valitsus selliste kõnereiside tegelikest eesmärkidest lõpuks aru saama hakanud ning Bor-

(Järg lk. 3)

Riskantne poliitika

Iisraeli peaministri Yitzhak Shamiri äsjase külaskäigu ajal Washingtoni sõlmiti Iisraeli ja Ühendriikide vahel erakordselt kaugeleulatuv kokkulepe, mis ei hõlma mitte ainult poliitilise vaid ka sõjalise koostöö. Olgugi, et Ameerika Ühendriigid on vaatamata mõningatele möönaperioodidele kahe riigi vahekordades alati nii poliitiliselt kui ka majanduslikult toetanud Iisraeli, peetakse praegust lepingut Washingtoni ja Iisraeli vahelise koostöö tippsaavutuseks, mis annab Iisraelile silmatorkavalt suured eelised ja paneb Ühendriikide õlgadele ränga vastutuse ja rasked kohustused. Mõned poliitilised kommentaatorid lähevad isegi nii kaugele, et nad peavad Ühendriikide president Reaganit läbirääkimistel Shamiriga täielikult kaotajaks pooleks, kes alistus kõigile Iisraeli nõudmistele.

Ja tõepoolest — kui nende lubaduste nimekirja vaadata, millega varustatult Shamir oma tagasisõitu Jeruusalemma alustas, siis oli see võrdlemisi pikk ning sisaldas detailselt määritletud kokkulepped. Nii nõustus Reagan erilise Iisraeli-Ühendriikide komisjoni moodustamisega, kelle ülesandeks jääb välja töötada kahe riigi vaheline kaugeleulatuv poliitiline ja sõjaline koostöö ja koordineeritud planeerimine. Sõjalise koostöö tõhustamiseks otsustati tulevikus korraldada ühiseid manöövreid ning rajada Iisraeli territooriumile suuremaid Ühendriikide sõjalise varustuse ladusid. Kõigele lisaks avab Onu Samm rahaliste raskuste küüsis siplevatele iisraelliitidele täielikult oma rahakoti ning varustab neid uute laenudega, toetussummadega ja vanade laenude mahakirjutamisega. Need summad ei hõlma enam sadu miljoneid vaid miljardeid dollareid.

Ja Iisraeli kontsessioonid Ühendriikidele vastutasuks nendele lubadustele? Nendest palju ei räägita ja üldiselt jääb arvamine, et Shamir oli ainult võtja ning oli väga kitsi andmisega. Igatahes ei andnud Iisraeli peaminister kübetki järele Iisraeli ja Liibanoni vahel möödunud mais sõlmitud kokkuleppe muutmiseks, millega Jeruusalemmale tehti suuri kontsessioone Iisraeli piiride kindlustamiseks. Selle kokkuleppe muutmine on Liibanonile väga oluliseks küsimuseks, kuna Süüria ei ole valmis oma vägesid enne Liibanonist välja viima kui see leping ning Iisraelile antud kontsessioonid tühistatakse. Lepingu tühistamist või muutmist nõudis Liibanoni president Gemayel ka oma äsjasel kohtumisel Reaganiga, kuid Ühendriikide presidendi kõrvad jäid selle soovi suhtes kurdiks.

Pärast Shamiri ja Reagani kohtumist ei räägitud midagi ka Iisraeli uute asunduste rajamise lõpetamisest Jordani jõe läänekaldale, mis kuulub praegu Iisraeli okupatsiooni alla ja kust juudid ilmselt ei mõtlegi lahkuda. Iisraeli asunduste rajamine okupeeritud aladele on teatavasti üheks suuremaks takistuseks Kesk-Ida tüliküsimuste lahendamiseks ning on olnud ka suuremaks komistuskiviks Reagani suurele rahuplaanile, millega starditi 1982. aasta sügisel ja mis seni on jäänud täielikult takerduma.

Erakordselt tiheda poliitilise ja sõjalise koostöö rajamine Iisraeliga, mis võib viia ameeriklased isegi Iisraeli huvides Kesk-Idas sõjateele, kinnitab, et Ühendriikide administratsioon on valinud maailma suurimas õlipiirkonnas oma poliitikale uue suuna andmisel väga riskantse tee. Selle suuna valimine ning Iisraeliga kahatöö alustamine ei ole mitte ainult üllatuslik vaid isegi paradoksaalne, kuna Iisrael on seni kangekaelselt Reagani Kesk-Ida rahuplaanile vastu töötanud ning selle nurjumine on rohkem Iisraeli endise peaministri Menachem Begini kui Palestiina Vabastamise Organisatsiooni juhi Yasser Arafati töö.

Iisrael on minevikus alati ohjud Ühendriikide Kesk-Ida mõõdukale poliitikale komistuskiviks. Ameeriklased on taotlenud Saudi Araabia, Jordaania ja Egiptuse abil Kesk-Idas poliitilise olukorra stabiliseerimist ja normaliseerimist, pooldades ka Palestiina põgenikele eluvõimaluste andmist ja nende õiguste taastamist, kuid need katsed on alati põrganud Iisraeli ja Ühendriikides tegutseva jõulise ja võimsa juudi lobismi vastuseisule. Kesk-Ida praeguse kriisi raamides on Ühendriigid samm-sammult sattunud Iisraeli mõjul üha sügavamalt sündmuste keerisesse ja suurendanud oma vastutolusid araabia riikidega, mis viis lõpuks täielikult ummikusse, kust tulid hakata väljapääsuteed otsima.

Olukorra analüüsimiseks ja uue Kesk-Ida poliitika kujundamiseks toimusid möödunud oktoobris Washingtonis pidevalt kahe nädala jooksul Riikliku Julgeolekunõukogu koosolekud, kus jõuti lõpuks äärmuslikule otsusele, et Süüria ja selle selja taga oleva N. Liidu ambitsioonide pidurdamiseks tuleb Iisraeliga luua erakordselt tihe koostöö. Pärast selle otsuse aktsepteerimist läkitati välisministeeriumi poliitilise osakonna juhataja Lawrence Eagleburger Jeruusalemma, kus ta kohtus Iisraeli uue peaministri Yitzhak Shamiriga, kellele tehti teatavaks Washingtoni uue kaugeleulatuva poliitika põhijooned. Eagleburgeri kohtumine Shamiriga oli ka põhjalikuks eeltööks Iisraeli peaministri ja Ühendriikide presidendi kohtumisele.

Washingtoni uus poliitika Kesk-Idas ei ole leidnud Ühendriikides üldist heakskiitu. President Reagan läks sellega tõenäoliselt kaasa põhjusel, et ta vajab ameerika juutide hääli ja mõjuvõimu eelolevatel presidendivalimistel — seega on siin mängus puhtakujulised sisepoliitilised põhjused. Välisministeeriumis toetavad seda poliitikat siiski mõjuvalt välisminister George Shultz ja välisministeeriumi poliitilise osakonna juhataja Lawrence Eagleburger, samuti on selle poliitika pooldaja Julgeolekunõukogu juhataja Robert McFarlane. Kuid sellele poliitikale vaatavad kritiseeriva pilguga kaitseminister Caspar Weinberger ning Ühendatud Staapide ülem kindral John Vessey. Seda uut poliitikat peetakse sõjameeste ringkonnis erakordselt riskantseks ja kontroversiaalseks kuna see halvendab veelgi Ühendriikide suhteid mõõdukate araabia riikidega ning võtab Washingtonilt võimaluse Kesk-Idas erapooletut ja õiglase rahutooja osa mängida. Lõpptulemusena võib tekkida isegi olukord, et Kesk-Ida jäguneb N. Liidu-Süüria ning Ameerika-Iisraeli mõjuväljadeks, kusjuures õliriigid võivad kalduda Iisraeli vallutamispoliitika ja Moskva propaganda tulemusena Süüria-N. Liidu poolele.

K. A.

Mare Taagepera

Ökoloogilised probleemid Eestis

AABS'i hiljutisel sümpoosionil käsitleti saastamise probleeme Baltikumis. Üheks osaks oli dr. Mare Taagepera ettekanne ökoloogilistest probleemidest Eestis, kus eesti looduskaitse alal töötajad kardavad üleindustrialiseerimist. Eriti on muret põhjustanud Muuga sadama ehitamine ja sellega kaasas käivad keskkonna- ja kultuuriprobleemid.

Dr, Mare Taagepera juhatas sisse oma ettekande kahe artikliga mis ilmusid kodumaal ilmuvas Kommunistliku Partei ajalehes „Rahva Hääl". Üks käsitles Muuga sadama ehitamist, teine maailmamerede saastamise probleeme; viimane tõusis üles Tallinnas peetud ÜRO käendusel peetud konverentsil.

Üsna märkimisväärne dokument ilmus 1983 juunis „Eesti Looduses". See oli esimene Eesti ulatusega plaan loodusvarade kaitseks ja ratsionaalseks kasutamiseks järmiseks 30 aastaks. See on dokument, mis kaitseb piirkondi ja alasid Eestis, puudutades konflikti inimaktiivsuse ja looduse taskaalu vahel. Suurim konflikt on kõige enam industrialiseeritud alal keskendunud põlevkivi piirkonnae Kiviõlis ja Kohtla-Järvel ning fosforiidikaevanduse piirkonnas Maardus, samuti suuremais linades Tallinn, Tartu ja Pärnu. Or olemas „roheline vöönd" kahe kaevanduspiirkonna vahel. Lahemaa rahvuspark (64.000 ha, asutati 1971) oli esimene rahvuspark N. Liidus. Park on monument Eesti looduskaitsjaile, kes on päästnud Põhja-Eesti selle ökoloogilisest katastroofist. Dokumendis tehakse ettepanekuid süstemaatiliseks reastamiseks raskelt kasutatud piirkondade ja kergelt kasutatavate piirkondade vahel, et säilitada hapniku taset, õhu ja vee puhtust, ning elimineerida keemilisi jäätmeid . See on väiksem mudel ÜRO globaalse ulatusega internatsionaalsest biosfääride reservide arendamise plaanist. Konflikti piirkondi analüüsitakse detailselt selleks, et leida võimalikke lahendusi.

PÕLEVKIVIÕLI KAEVANDUSTE PIIRKOND

Eesti on praegu maailma suurim põlevkivi produtseerija koos sellega liituvate saastamise probleemidega. Survet alati suuremaiks produktsioonide normideks on mõneti leevendatud üldise majandusliku aeglustumisega praeguses viisaastaku plaanis (1980—85). Kuna 70 prots. põlevkivist on kasutatud kolme suurema jõujaama (Tallinn, Balti ja Iru) energia tootmisel, siis elektriproduktsioon võib ka peegeldada sama aeglustumist, mis ilmnes põlevkivi produktsioonist. Selle taseme vähenemine ei kergenda saastamise probleeme, kuna suurenenud kõrgemaväärtusliku õlikivi ammendamine, mis maapinna lähedal nõuab ka madalamaväärtusega õlikivi kasutamist, aga ka sügavamal olevate varude kasutamist, mis mõlemad põhjustavad suuremaid keskkonna rikkumisi.

Tuhk, põleva õlikivi kõrvalprodukt jääb suuremaks muretsemise põhjuseks. Arvestatakse, et 30 miljon tonni põlevkivi, mis kasutati 1979. aastal, andis 10 miljonit tonni tuhka. Ainult 7 prots. oli edasi töödeldud tsemendi ja seinapaneelide valmistamiseks või oli kasutatud happeliste põldude neutraliseerimiseks. Tuha kasutamist tsemendi sel tuhahoidla Surguti raudteejaavalmistamiseks on tehtud ka Surgutis, Ida-Siberis, kus on ehitamisel tuhahoidla Surguti raudteejaamas, et hoida tagavara, kui uued saadetised õigeaegselt Eestist kohale ei jõua.

Uus põlevkivi tehnoloogia ja automaatsed kontrolljaamad on võetud suuremal arvul kasutamisele. Mõju pole nii palju protsessidele kui väljalaske suurendamisele. Maikuul Kohtla-Järvel toimunud konverentsil N. Liidu spetsialistid diskuteerisid suurema tootlikkuse üle, produtseerides kasulikke kemikaale põlevkivist. Kokkuvõttes leiti, et teised teadlased, nende kõrval kes juba töötavad Põlevkivi Tehnilises Instituudis Kohtla-Järvel, peavad sekkuma nende väärtuslike produktide arendamisele. Seal nimetati ka, et kuna Eesti on juba alati olnud esirinnas põlevkivi tehnoloogias, siis peab ta selle positsiooni ka säilitama vaatamata suurenevale võistlusele Läänest.

FOSFORIIDIKAEVANDUSTE PIIRKOND

Maardu, 15 km Tallinnast idas, on peamine fosforiidikaevanduse piirkond. Forforiit muudetakse fosforiitjahuks, väetiseks Maardu Keemilises Tööstuses, mis allub otseselt Moskvale. Kuna fosforiit on ebaefektne väetis, siis seda lihtsalt veetakse laiali kolhoosidesse. Produktsiooni kaotus on 15 prots või kaks korda nii suur kui ta võiks olla, kusjuures väga väärtuslik diktüoneemkivi, lubjakivi ja püriit on lihtsalt kõrvale heidetud. Diktüoneemkivi, mis on madala väärtusega põlevkivi ja võidakse kasutada jõujaamades, süttib spontaanselt kui see visatakse kõrvale põhjustades õhu ja vee saastumist.

See sisaldab ka uraani. Fosforiidikaevandus, nagu see praegu eksisteerib Maardus, on väga raiskav moodus, aga kuna tootenormid tuleb täita, siis pole teist teed selle peatamiseks. Lahendus peaks hõlmama lihtsalt kaevanduspiirkonna sulgemise või ümberorganiseerimise rohkem efektiivse väetise produtseerimiseks.

On ennustatud, et fosforiidikaevandus võib saada suurema tähtsuse, kui maailmas kasvab nõudmine väetise järele saamaks suuremat toiduproduktsiooni, et toita suurenevat rahvastikku.

Teine fosforiidikaevamise piirkond plaanitsetakse Toolsesse. Toolse fosforiit on rikkam superfosfaadist ja sellega efektiivsem väetisena. Toolse kaevandused võiksid siiski suurendada keskkonna rikkumist juba enne ohustatud Kunda piirkonnas. Toolse fosforiidivarude suuruseks arvestatakse 50 ruutkilomeetrit või 260 miljonit tonni superfosfaadirikast fosforiiti.

(Järgneb)

Kanadas 600 noorkommunisti

TORONTO — Kanada kommunistliku noorteühingu, komsomoli, liikmete arv olevat viimase kolme aasta jooksul peaaegu kahekordistunud, tõustes nüüdseks üle 600. Organisatsiooni võetavat vastu liikmeid 13—30-aastais. Sel on oma allorganisatsioonid Manitobas, Saskatchewanis ja Albertas, kuna just neis provintsides olevat liikmete juurdekasv märgatav. Kommunistlikul noorteorganisatsioonil pole liikmeid Kanada Atlandi provintsides.

Neid andmeid andis Toronto ajalehtedele 27-aastane Sylvie Baiallargeon, kes Torontos peetud 21. konverentsil valiti teistkordselt organisatsiooni peasekretäriks. Tema aastapalgaks olevat $11.000.

Konverentsist võttis osa umbes 100 delegaati, kes otsustasid mobiliseerida oma energia „võitluseks rahu ja töökohtade" eest.

Kanada noorkommunistide ühing olevat iseseisev organisatsioon, aga saavat oma poliitilised juhtnöörid Kanada Kommunistide Parteilt, kes need omakorda saab Moskvast. Kust tuleb peasekretäri palgaraha, mis 600 liikme kohta on märgatavalt suur, seda Toronto päevalehele antud informatsioonis ei öeldud.

Uus keemiadoktor

Columbia ülikoolis New Yorgis kaitses keemia alal doktori väitekirja Toomas Hans Allik. Doktoritöö käsitles laserkeemiat.

Toomas Allik on sündinud 18. märtsil 1956 New Yorgis. Ta kutsuti uurijana Science Application Inc. juurde Virginia osariigis.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

10. ja 11. dets.
dr. J. Marley, tel. 921-7777

17. ja 18. dets.
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

Endel Kõks surnud

Eesti kunstnik Endel Kõks leiti 25. novembril oma kodus Örebros, Rootsis surnult. Teda ei oldud paaril päeval nähtud, mistõttu murti uks lahti ja leiti et kunstnik istub surnuna toolil ja vaatab tv-d.

Endel Kõks oli sündinud 21. aprillil 1912 Tartus. Õppis 1934—40 „Pallase" kunstikoolis. Põgenes sõja ajal Saksamaale, aastast 1948 asus Rootsi. Ta on sageli asunud loomingulistel tööperioodidel Kanadas ja Ühendriikides, mistõttu on saanud nimetuse „kolme maa kunstnik". Viimastel aastatel jäi reisimine vähemaks, peamiselt Lõuna-Euroopas.

Kõks lõi algul prantsuse moodsast maalikunstist mõjustatud värvikas käsitlusviisis olustikupilte, portreid, natüürmorte ja linnavaateid. Hiljem on süvenenud kallak *dekoratiivsusse ning pop-kunsti.* On *viljelenud ka graafikat ja raamatuillustratsiooni. Tema portreid on* mitmest Toronto tuntumast vaimutegelasest.

Eesti keemiku tähelepanu äratanud uurimus

Uppsala Keemikute Selts (Kemiska Sällskapet i Uppsala) pidas oma koosolekut rootsi keemikuteliidu 100. aasta juubeliga ühenduses.

Teaduslikuks külaliseks oli kutsutud Müncheni tehnikaülikooli professor Ivar Ugi, kes juba a. 1973 avaldas tähelepanu äratanud modelli raali ja matemaatika kasutamiselt keemia loogilise struktuuri uurimisel. Ta pidas loengu sellelt alalt.

Prof. Ivar Ugi on eestlane, Kuressaarest pärit.

Kommentaarid...

(Algus lk. 2)

gele keeldati viisa väljaandmine.

Kuna Nikaraaguas võimul olevat kommunistlik -marksistlikku Rahvuslikku Direktoraati süüdistatakse selles, et ta ei korralda üldvalimisi, siis on Tomas Borge ja teiste direktoraadi liikmete peamiseks ülesandeks selgitada valimiste läbiviimise küsimust Nikaraaguas. Millised need valimised on ja kuidas neid tahetakse korraldada, selle kohta andis ühele välisajakirjanikule naiivselt avameelse seletuse Nikaraagua kommunistliku valitsuse n.n. riiginõukogu sekretär Rafael Solis Cerda. See kõrgel positsioonil olev poliitikamees väitis, et Nikaraaguas korraldatavad valimised ei ole sellised valimised, nagu neid Ühendriikides tuntakse. Sandinistid ei korralda „kodanlisi" demokraatlikke valimisi, mis nende arvates kujutavad endist „võimu väljaloosimist." Kui valimisi lubatakse, siis peavad need suurendama revolutsioonilist võimu rahva eelväeks nimetatud sandinistide kaudu.

Niisiis — samad valimised, nagu kommunistid korraldasid neid okupeeritud Eestis 1940. aastal ning nagu neid organiseeritakse igal pool mujal, kus kommunistid võimule on tulnud.

AMI

Lembitu Maleva 34. aastapäev

Skautluse edu oleneb koostööst kodudega

Skautüksus Lembitu Maleva aastapäeval, laupäeva 26. septembri pärastlõunal tõmmati joon alla jälle ühele edukale skautluse aastale. Poiste osavõtt Alberta jamboreest ja üksuse õnnestunud laagrid olid kinnituseks, et poiste vahvus ja juhtide oskused ning kohusetunne vajavad vanemate poolt mõistmist ja abi. Aastapäeva pidustusel hinnati poiste edukust, võeti vastu toetusi ja peeti rõõmsat pidu.

Aastapäeva pidustus algas Peetri kirikus, kus Lembitu õpetaja praost Andres Taul pidas palvuse ja koguduse organist Roman Toi mängis orelil. Andres Tauli noortepärane lühijutlus käsitles häid ja halbu harjumusi.

Pidustus jatkus all kiriku saalis skautliku aktusega, mille avasõnad ütles maleva juht Harold Kivi. Küünlad süütas noolepoiss Margus Kolga. Noolemurdmise tseremooniaga, mida korraldas maleva vanem Heino Jõe, algas noolepoiste lubaduse andmine.

Esmakordselt seoti skaudirätikud kaela uutele poistele: Taavo Vesterblom, Kalev Christie, Erik Reppo ja Miku Linkruus.

Pidulikku toimingut korraldasid noolepoiste juhid Tormi Jõgeda, Anne Linkruus, Vivian Holmberg ja Erik Konze.

Skauditõotuse andmise pidulikku toimingut korarldasid juhid Evald Oder ja Viktor Vessmann. Tõotuse andsid sõjasõitjad Kalev Kaup ja Peeter Vesterblom, ning ammukütid Aare Voitk ja Martin Roos, Martin Roos oli sedapuhku noolepoiss, kes oli hundu ajal sooritanud kõik võimalikud katsed ja sai Tormi Jõgedalt hõbeplaadiga aukirve.

Eesti Skautide Maleva Kanadas ringkirja luges ette maleva juht Egbert Runge ja andis üle teenetemärgid ning edutamised:

skaudi hoolsusmärk — Marcus Silmberg ja Tõnu Voitk, eeskujuliku skaudi märk — Ott Naelapea, nooremskautmasteriks Peeter Vilde ja skautmasteriks Jaan Roos.

Maleva juht andis üle ka maleva staabi ja teiste skautüksuste tervitused Lembitu sünnipäeva puhul.

Lembitu skautrühmades toimub pidev võistlus. Kõige korralikumaks poisiks ülevaatustel oli Allan Vessmann, 2. Margus Kask ja 3. Robert Kruus. Salgavõistlusel tuli esikohale salk koosseisus: Margus Kask, Erik Lõugas, Robert Kruus, Kennet Lees ja Martin Tabur. Tublidusse auhindadeks antakse Lembitu poistele skaudikirjandust, mis aitab tulevikus veel tublim olla.

Lembitu malevas on poiste kõrgeimaks tunnustuseks Lembitu risti hõbesõled, mida antakse välja Madisepäeva lahingu aastapäeva puhul igas allüksuses ainult üks,

sellele poisile, kes oma olemises ja tegevuses kõige rohkem kajastab Lembitu vaimu. Maleva abivanem Vello Soots andis hõbesõled üle järgmistele poistele: noolepoiss Sven Linkruus, ammukütt Heiki Sillaste ja sõjasõitja Allan Vessmann.

Selle järel rulliti lahti Stokholmi Kaleviga sõlmitud verevendluse lepingu tekst, mida kantakse ümber lipuvarda. Ott Naelapea luges ette lepingu teksti, millega see automaatselt pikendati üheks aastaks.

Lembitu Maleva laskespordijuht Rein Reinoja, kes pidevalt hoolitseb sellest alast huvitatud poiste treeningu eest, kutsus välja need laskurid, kes olid saavutanud Imperial Shooting Sports Programmi „Marksman Crest" märginormid: Andres Loorits, Tarmo Soots, Mark Evard, Aldrek Meipoom, Ott Naelapea, Paul Pede, Mihkel Sadul ja Urmas Kori.

Aktuse lõppakordina teatas maleva vanem Heino Jõe Lembitu paadifondi laekunud $2000.— annetusest, mille saatis Sudburys elunev noortesõber Ets Trei.

Kevadel, navigatsioonihooaja alul, kui toimub Lembitu purjejollide ristimine, saab üks neist nimeks „Ets Trei".

Maleva juht Harold Kivi teatas ESNK staabi kaudu laekunud toetuse $1600.—.

Lõppsõnad — tänu osavõtjaile, veel rohkem korraldajaile — ütles maleva juhi abi Asko Kütti.

Järgnesid kaks huvitavat ettekannet poistelt. Noolepoiss Hanno Raudsepp oma laulukunstnikust isa jälgedes esitas ukuleele saatel laulu „Mängi mulle seda vana viit", mida kogu hunduparvik ja hiljem saalitäis rahvast kaasa laulis. Saatemuusikat laulule tegid poisid koondustel valmistatud kõristitega. Skaudikoondustel oli käsitletud eesti rahvaluulet ja -laulu, mille paremaks mõistmiseks Heino Jõe oli kirjutanud ühe runolaulu.

Selle ettekanne toimus trummi saatel, eeslauljaks laulu autor ja kooris poisid ning kogu kuulajaskond — „Mida skaudis tehtanekse, mida skaudis õpetakse . . ."

Runolaul oli esmakordselt skauditöö kavas ja kukkus välja omapäraselt ning huvitavalt. Alberta jamboree eesti esindusrühma juht Ants Evard, kellele publik avaldas kiitust, esitas lühikese valguspiltide valiku möödunud suursündmusest, mille juurde Andres Nurm püüdis anda seletusi.

Järgnes rikkalik kohvilaud emade poolt kaasa toodud magusaga, mida korraldasid Lembitu peremad Hilja Varik, Loori Teas, Eda Loo ja Reet Kruus. Kõike head ei jõutudki ära süüa, nii et noolepoiste jõulukoonduseks läks veel paras osa külmutusse.

Kolm rahvarõivas kaastegelast E. Etnograafilise Ringi rahvakunsti õhtul, vasakult Ellen Irs, Salme Vesi ja Alja Mürk.

Foto: Vaba Eestlane

õngitsejad ja jahimehed pidutsesid

Möödunud laupäeval korraldas T.E. õngitsejate ja Jahimeeste Selts oma traditsioonilise sügispeo, mis osavõtjate arvult oli kasinavõitu, kuid tuju polest vägagi menukas.

Selts esimes H. Riko tervitas lühikeses sõnavõtus peolisi ja soovis kõigile head peotuju, andes ka teada, mis on eeloleval õhtul kavas.

Tantsuvaheaegadel laulis bassbariton Andres Aaudsepp kuus meeleolulaulu, Rene Uferi laulule „Biskaia lahel" laulis ka rahvas kaasa. Laulja saatis end kitarril. Pärast rohket aplausi laulis lisapalaks Jyri Korki sõnadele kirjutatud laulu „Järveneid", mis on varem sisselaulud ka tema heliplaadil.

Muus osas oli koosviibimisel võituderohke loterii, pr. Kirsi juhtimisel töötas einelaud, kuna A. Lukk hoidis baari käigus ja seltsi laekur E. Saar tegeles muude majanduslike asjadega.

Seltsi sügispidu on olnud seltsi tegevuses aasta teise poolaja sündmuseks, tuues järvedel ja vetel kogenud kalasportlased tantsupõrandale.

J. S-gi

Uus Iraani ähvardus

Tõstke õlihinda või sulgen väljaveo tee

BEIRUT — Iraan on hoiatanud jälle, et ta blokeerib õliväljaveo Pärsia lahe maadest, kui OPEC ei nõustu õlihinna tõstmisega 5 dollarit vaadilt järgmisel nädalal toimuval õlimaade kokkutulekul.

Iraani parlamendi spiiker Hashemi Rafsanjani ütles Teheranis, et tema riik tahab suurendada OPEC õlihinda vähemalt $34-le praeguselt $29-lt, käesoleva nädala kolmapäeval toimuval kokkutulekul Genfis. OPEC-maadest Iraak ja Ekuador olid Iraanile vastu ja soovitasid omalt poolt praeguse hinna juurde jääda vähemalt aastail 1984—85.

Iraan on rikkunud OPEC-maade vahelist kokkulepet õliproduktsiooni kvootast mitte-kinnipidamisega, kuid nad vajavad raha oma nelja-aastase sõjapidamise finantseerimiseks.

Iraan on hoiatanud, et kui teised maad ei nõustu temaga, ta blokeeriks Pärsia lahe suudme Hormuzi kitsuse, mille läbi igal päeval voolab 8 miljonit vaati õli Läände.

Õliblokaad oli kõne all ka Kanada peaministri Pierre Trudeau araabia riikide külaskäigu ajal,

kus blokaadi ohu vältimiseks räägiti plaanitsetavast õlljuhtmestikust,

millega õli juhitakse väljaspoole Pärsia lahte.

GM REIN KOPPEL
CHEVROLET OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1535 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

RATAS OPTICAL
219 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONTARIO M4K 1N2
465-6251
Täidame täpselt igat liiki prilli-retsepte, näit. „cataract" tüüpi. Suur valik lasteraame, spordi kaitseprille ja parimas kvaliteedis päikeseprille.
Raamid peamiselt Euroopast, alates $12.— kuni $200.—
Hinnaalandus kaasmaalastele 10%
Täidame ka kodumaiseid retsepte ja soovikorral saadame ära.

KATUSETÖÖD
TARMO SEPA — tel. (416) 425-5075
SEPA HOME IMPROVEMENTS
Metro Lic. B-5374

Tere tulemast tutvuma uute sügismoodidega
Annel's Shoppe
1093 Victoria Park Ave.
(St. Clair'i juures)
SUURES VALIKUS: Tel. 759-1341
★ Kleidid ★ Pluusid
★ Seelikud ★ Püksid
kostüümid ja mitmesugused kombinatsioonid
Avatud:
esmasp.-kolmap. 10—6
neljap., reedel 10—9
laup. 9.30—5

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$51.—	$65.—
Poolaastas	$28.—	$35.—
Veerandaastas	$15.—	$18.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$56.—	+ $42.—	$47.—
poolaastas	$30.—	+ $21.—	$24.—
veerandaastas	$16.—	+ $10.50	$12.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:
LENNUPOSTIGA aastas $129.—, poolaastas $67.— ja veerandaastas $35.
Aadressi muudatus 70 centi. Üksiknumbri hind 70 centi
Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"
Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3
Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....

Väiksemaid REMONTTÖID
majade juures:
elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm.
Helistage — J. MEIUSI 225-3283

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS
SEINAST-SEINA JA LAHTISED
ERIK LOKBIK — 447-9834

ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

EDUARD KALJASTE'i

sündinud 24. oktoobril 1903 Tartumaal
surnud 5. detsembril 1983 Seedriorus

mälestavad sügavas leinas

abikaasa ELLA
tütar LYDIA abikaasaga
tütar HELJU perekonnaga
tütar SYLVIA perekonnaga
poeg HELDUR perekonnaga
SUGULASED Kodu-Eestis

Puhka rahus
võõramaa mullas!

LAHKUS MEIE ARMAS

MARIA (MARY) METSAKOND

sündinud JUHKENTAAL

* 12. detsembril 1902 Tallinnas
† 22. novembril 1983 Stokholmis

Vaikses leinas

vend JULIUS JUHKENTAAL abikaasaga USA-s
vennatütar TIINA BUCKALOO perega USA-s
vennapoeg JAAK JUHKENTAAL USA-s
õde KRISTINA MARTINSSON Rootsis
õetütar TIIA JOHNSON perega Rootsis
õetütar MARET TRUUVERT perega Kanadas
õepoeg TOOMAS SAAR perega Kanadas
onutütar ADELE NEIVELT Kanadas

Matmine Stokholmi Metsakalmistul
12. detsembril 1983.

LEINAS MÄLESTAME LAHKUNUD SÕPRA

ALEKS KELEMIT'i

EEDU ja LY
KULLE ja JOANNE

ONTARIO SOCIETY OF ARTISTS REGRETFULLY REMEMBERS THE PASSING OF A LONGSTANDING MEMBER

ENDEL KÕKS, O.S.A.

B. Estonia 1912
D. Sweden 1983

Mälestame leinas **head sõpra**

ENDEL KÕKS'i

URVE ja ERGO KARUKS
EDA SEPP
ERIKA ja OSS TIMMAS
RUTT ja ENDEL TULVING

Meie hulgast lahkus

EDUARD KALJASTE

Mälestavad

HUGO ALLISMA abikaasaga
ANTANAS PETRASKA abikaasaga
EDUARD REBANE abikaasaga
PAULINE SNIECKUS abikaasaga
VILLEM TAMMER abikaasaga
VALTER TERA perekonnaga
EMILIE JÕESAAR
OTTOMAR LAAMAN
CARL RAJAMETS
ENE REBANE
HILJA SAAR
HILDA VOLTRE

Südamlik tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa ja meie isa

AUGUST HAABNIIT'u

mälestamisest ja ärasaatmisest osa võtsid ja meile mitmel viisil kaastunnet avaldasid. Eriline tänu praost A. Taulile, õpetaja E. Heinsoole, organist dr. R. Toile, Korporatsioon Rotaliale ja hr. J. Lätele.

Tänu järelhüüete eest hr. E. Kurisele, hr. T. Hanslepale ja hr. K. Irsile.

AINO, ENE ja JAAK HAABNIIT

Armast **sõpra.**

ENDEL KÕKS'i

leinavad

LEIDA ja EMIL EERME

LEITNANT

PEETER AUKSI't

mälestab

EESTI OHVITSERIDE-KOGU KANADAS

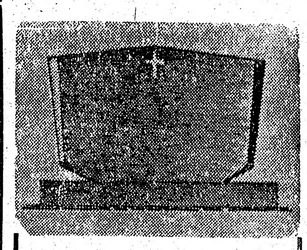

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St. Toronto, Ont. M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
Tel. 487-2147

Kallist

ALEKS KELEMET'i

Üle hämara, varjudest tume,
õrna ja sinava lume
heidab veerev kustuv päike
punava läike.
Üle ääreta lumise välja
nii tühja ja palja,
viib üksik tee kaugele . . .

mälestavad

VAPTAS ja JENNIE

Mälestame kurbuses lahkunud

KONRAD PROOS'i

N. KUBJAS abikaasaga
V. MARTIN pojaga

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Modernisseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimisruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K9
Telefon 924-1408

Kauaaegset head sõpra

EDUARD KALJASTE'i

mälestavad kurbuses

HELMUTH, SIGRID ja KRISTA RIKO

Armast vilistlast

VAMBOLA KLAUREN'it

sündinud 2. septembril 1902
surnud detsembris 1983 Karlstadis, Rootsis

mälestab sügavas kurbuses

KORP! ROTALIA KANADA KOONDIS

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) **221-1159**

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

VAJATAKSE

lapsehoidjat

kahele lapsele (2- ja 4-aastased) pooleks päevaks 2—3 päeva nädalas Bloor & Runnymede rajoonis jaan.—juuni lõpuni.

Hel. 762-2367

ÜKSILDANE LESKNAINE

(väikese jalavigastusega) soovib tutvust samasuguse mehega, kes on samuti üksildusest tüdinenud. Vanus 60—70 a. Mitte abielu — aga väga hea sõber. Kirjad slt. märgusõna „Hea sõber".

---

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Saadaval Rootsist importeeritud
HELIPLAADID
Göteborgi ja Bergeni orkestrid
NEEME JÄRVI juhatusel
TUBIN, SIBELIUS j.t.
Informatsiooniks helistada õhtul pärast kella 6. Tel. 465-5382

Naised suuremad suitsetajad

(CANADIAN SCENE) — Tänapäeval meelitab ja tõmbab suitsetamine naisi rohkem kui mehi. Nii teatati juulikuus Winnipegis toimunud 5. Maailma Suitsetamise ja Tervise Kongressil. Toronto Ülikooli juures töötav arst, Mary Jane Ashley refereeris, et põlvkond tagasi olid mehed peamised tubaka kasutajad kuid juba 1981. aastal kasutasid tubakat kanada noored naised palju rohkem kui noorukid. Dr. Ashley ütles, et seal, kus suitsetamine naiste seas tõuseb langeb see meeste seas. Selle tagajärg on, et naised surevad nüüd kopsuvähki umbes niisama palju kui mehed, kuid nad kannatavad teiste tubakast tingitud haiguste all rohkem kui mehed.

Ashley uurimused näitavad, et kanada naised kaotavad 19,4 miljonit tööpäeva aastas niisuguste haiguste tõttu nagu maohaavad, bronhiit, astma j.t. See on kokku kolm päeva aastas iga naise kohta vanuses 15—64.

Ashley lisas lõpus, et statistikatest osutub, et suitsetavad naised surevad kaks korda enam südamehaigustesse kui mittesuitsetavad naised. Suitsetamine põhjustab vähki peale kopsude ka suus, kõris ja neelus.

Toivo Heinsaar tantsib

18., 19. ja 20. novembril toimusid Kesk-Ontario sektsiooni iluuisutamise võistlused. Seenioride jäätantsus tuli teisele kohale Toivo Heinsaar, kelle partneriks oli Teri-Lynn Black; viimasega on Toivo tantsinud vaid neli kuud.

Eeloleval nädalalõpul, 9., 10. ja 11. detsembril toimuvad Thornhill Community Centre'is (Bayview & John St. E.) Kanada Idapiirkonna meistrivõistlused iluuisutamises. Neist võtab kolmel päeval seenioride jäätantsu alal osa ka Toivo Heinsaar eelmisel võistlusel olnud partneriga. Seenioride jäätants toimub reedel kl. 7.30 õ., laup. kl. 10.00 õ. ja pühap. kl. 5 p.l. Tegelikult on võistlused kogu päeva võtvad üritused. Need on avalikud ja väga soodsa hinnaga kõigile kättesaadavad.

Võistlusel otsustatakse, kes lähevad Reginasse Kanada meistrivõistlustele, mis toimuvad 8. jaan. ja 15 jaan. vahemikul.

Peetri koguduse koori Cantate Domino 25. aastapäeva koosviibimisel jagasid õed Tiiu Roiser-Chorowiec (vasakul) ja Maiu Rosier kõigile osa suurest sünnipäevatordist.

Foto: Vaba Eestlane

Kalevi lipkonna vanematepäev

Pühapäeval, 4. detsembril toimus Vana-Andrese kirikus ja kõrvalruumes Toronto Kalevi skautlipkonna traditsiooniline vanematepäev. Päev algas osavõtuga Vana-Andrese koguduse korralisest jumalateenistusest. Lipkond koos lippudega sisenes kirikusse, kus võeti istet selleks reserveeritud pinkidel.

Jumalateenistusel teenisid piiskop Karl Raudsepp ja Kalevi lipkonna õpetaja nskm Udo Petersoo. Viimane pöördus poiste poole meeldetuletusega, et kord antud skauditõotus kuulub pidamisele eluaeg. Skauditõotuse andjaid seekord ei olnud, kuna seda tehakse ühel teisel kogunemisel, kuid hundude ridadesse tulnud poistest andsid hundu lubaduse kolm väikemeest: Matti Saastamoinen, Erik Otema, Alfi Sepa.

Pärast jumalateenistust, mis oli ühtlasi Hugo Treffneri gümnaasiumi saja-aasta juubeli tähistamiseks.

kogunes Kalevi lipkond rivikorras ülakorrusel asuvaisse seltskondlikesse ruumidesse.

Koos lastevanematega täideti kõik toolideread.

Teadustajana tegutses lipkonna spordijuht nskm Arvu Oiling. Esmalt anti sõna lipkonna juhile, nskm Rein Rajo pöördus eriti skautide vanemate poole, informeerides neid lipkonna praegusest tegevusest ja eelseisvaist üritusist. Suurim neist on kahtlemata majanduslik aktsioon „Vihmavari" lipkonnale uute telkide muretsemiseks. Olemasolevad telgid on kulunud ja parandamiskõlbmatud, maailmalaager „Eesti Lipp" aga tulemas, kust kavatsetakse terves koosseisus osavõtta.

Lipkonna struktuuris on tehtud mõningaid muudatusi, et teha skautlust tänapäeva poisi huvialadele vastuvõetavaks.

Lipkonna kahest rühmast „Viru" skautrühm jääks skaudiealistele poistele vanuses 12 kuni 15 aastat, kuna „Vambola" rühm muutuks vendurskautide rühmaks, kusjuures seal oleks noorte vanus 15 kuni 18 aastat.

Tuleval suvel toimuvas maailmalaagris vendurskaudid asuksid vanemskautide all-laagris.

Koolide jõuluvaheajal on kavatsus läbiviia Kotkajärvel vanemskautide talilaager ja samasugune laager jaanuari lõpus tervele lipkonnale. Järgmise aasta lõpus, see tähendab aastavahetusel 1984/85 on võimalik mõnel poisil kaasateha Kanada skautide üksuse koosseisus reisi Ida-Aafrikasse, koos Kilimandzhaaro mäe otsa matkamisega. Kuna reis on seotud kuludega ja eeltreeninguga, siis soovitas lipkonna juht asjasthuvitatud poistevanemate pöörduda tema poole.

Kohalolnud maleva juht skm Egbert Runge luges ette vanematepäeva ringkirja

ja täiendas nskm Rein Pajo informatsiooni maleva tegevuse osas.

Mitmesugused hundumärgid andis üle hj Mikk Jõgi ja spordiauhinnad nskm Arvu Oiling.

Hunduparvik lõbustas koosolijaid lauluga ja skaudid sõnalise etkandega.

Lõpuks astus põlevate küünaldega laua ette lipkonna vanem skm Enn Kiilaspea ja ütles,

et temal on seekord ainult head rääkida, Kalevi lipkond töötab edukalt.

Juhtkond on noor ja teotahteline eesotsas lipkonna juhiga.

Vanematepäev lõppes pereemade poolt serveeritud jookidega ja magusaga nii poistele kui külalistele.

Eesti laul kanada kunstitsentrumis

Estonia Koori ja Toi järjekordne võidukäik

Estonia Koor — neid meie koorimuusika jõudusid, kelle esimeseks sihiks on tutvustada eesti koorikultuuri ka väljaspool oma etnilist ringi — esines jälle kanada publikule. Möödunud aasta eeskujul, toimus see jõulumuusika kontsertide sarjas Ontario Kunstimuuseumis.

Sellel aastal andsid korraldajad Estonia Koorile kogu sündmuse — jõuluaineline pisikontsertide seeria — kõige domineerivama koha nii ajas kui ruumis. Nõnda esines Estonia Koor „Ontario Arts Gallery" Walker Hallis, möödunud pühapäeval kell 3 p.l.

Koor — naispere rahvariietes ja mehed smokingutes, jättis väga efektse ja organiseeritud mulje.

Esineti ligi 50-lises koosseisus, häälerühmad haruldases tasakaalus, olgu piano pianissimos või tugevas fortes.

Selleks esinemiseks oli koorijuht Roman Toi otsustanud kava valikul tungida ka kanada-ameerika „maiuspalade" põllule ja valinud laule otse kanada-ameerika repertuaarist. See iseenesest riskantne samm aina aitas demonstreerida Torontos elavate eestlaste kõrget koorikultuuri, sest nüüd olid ni mõnedki laulud kuulajatele tuttavad ning edasi jõuti vaid esitamise kvaliteedi kaudu.

Nõnda esitati, laulmise järjekorras helitöid järgmistelt heliloojatelt:

Haydn, üks kanada traditsioonilise jõululaul, Toi, üks prantsuse traditsiooniline jõululaul

ja lõpuks pikem töö väga nimeka ameerika vaimuliku muusika heliloojalt Eugene Butler'ilt.

Koori esinemist toetasid olgu solistidena või ansamblina veel Evi Valge, Pärja Tiislar, Heli Kopti ja Liina Purje. Viiuliobligaato Toi teoses mängis Barry Shiffman. Klaveril saatjana toetas kogu ansamblit Liina Teose. Butleri palas esinevas vaskpillide kvartetis mängisid Ants Sepp, Lea Vares, Allan Liik ja Peeter Liima.

Kõikide nende kaasabil kasvas Estonia Koori järjekordne esinemine

silmatorkavalt kõrge kvaliteediga eestlaste koorikultuuri tutvustajaks,

auks eesti rahvale ja tunnustuseks koorile ja nende juhile Roman Toi'le.

Enne kui koor sai lahkuda Arts Gallery'st, et rutata Tartu College'is toimuvale Gustav Suitsu aktusele esinema, anti Estonia Koorile veel viisakas tasu esinemise eest ja ametlik kutse tuleval aastal samas sarjas esinemiseks.

LÕIGAKE VÄLJA!
UUS SOOME ÄRI
Äris on müügil SOOME TOOTEID ja suurel hulgal ka teiste Skandinaavia maade kaupu.
Avamise puhul
10—40% HINNAALANDUST
selle aasta lõpuni.
Tere tulemast tutvuma ja õigeaegselt jõuluposte tegema, sest mõningate kaupade ladu on väike.
Nordic Distributing Co.
Cliffcrest Plaza, 3027 Kingston Rd.
Markham Rd. ja McCowani vahel
Tel. 266-4877
Avatud: teisip.—kolmap. 10—6,
neljap., reedel 10—8, laup. 10—6.
Esmaspäeviti suletud.
LÕIGAKE VÄLJA!

UDUSULGTEKID!
AINULT $89*
(mitte täpselt selline kui pildil)

* Udusule ja sule segu
* 100% puuvillane esmaklassiline katteriie.
* pikki ja põiki sulud sulgede liikumise tõkestamiseks.

SINGLE	$89
TWIN	$99
DOUBLE	$129
QUEEN	$145
KING	$175

Ideaalne kink!
UUDIS! Tuleme proovidega teie koju
4544 Dufferin St. (lõunapool Finchi) 665-8855
2311 Bloor St. W. (Windermere) 763-7326

UURIJA ANALÜÜTIK
Ameerika raadiojaam RFE/RL Inc., Münchenis, otsib Eestisse puutuvat küsimuste UURIJAT ANALÜÜTIKUT. Ülesanne eeldab kursis olemist eluavaldustega nii Eesti NSV's kui emigratsioonis, võimet kiiresti koostada ja kirjutada kokkuvõtlikke analüüse ja kommentaare sündmuste ja arengu kohta, tihedas koostöös raadiojaama eestikeelsete saadete toimetusega. Kandidaatidel peaks olema kõrgem haridus ehk muul teel omandatud samaväärsed kogemused, üldised teadmised Nõukogude Liitu puutuvates küsimustes ning põhjalikud teadmised Eesti asjus, võimalikult tõendatult avaldatud publikatsioonides. Eesti ja inglise keele valdamine on vajalik, vene keele oskus soovitav. Palk mitte vähem kui DM 50.765 aastas, millele lisandub prii korter ja teised hüvised. Kandidaatidel palutakse saata lühike elulookirjeldus aadressil:
Personnel Office
Radio Free Europe/Radio Liberty
1201 Connecticut Avenue, N.W.
Washington, D.C. 20036

Ostke jõuluks kuulsat
skandinaavia jõulujooki
JULGLÖGG
Saadaval delikatessärides või helistage meile tel. 678-0345
SCANDINAVIAN BEVERAGES
2425 Lucknow Dr. Unit 4,
Mississauga, Ontario L5S 1H1

JÕULUEELNE VÄLJAMÜÜK
KUNI 40% HINNAALANDUST
Isegi jõulueel võite teatud esemetelt säästa kuni 40%

Hellitage ennast või kinkige kellelegi teisele tema unistuste kasukas. Mis iganeski põhjuseks, nüüd on karusnahkade hooaeg ... ja nüüd on aeg säästa nii daamide kui härrade kasukailt, kraedelt ja mütsidelt.
Kui te ei tunne karusnahku, usaldage oma köösnerit.
FURS by FINN
Master Furriers since 1960
191 Eglinton Avenue East 488-1701

CHRISTMAS
Mati Riivald
LAULUD — I pool: Hulkuri jõululaul, Neil karjastel väljal, Helisege, jõulukellad, Üks roosike on tõusnud, Et tulge, oh lapsed, Jõululaps, Püha öö.
II pool: O, Holy Night, O, Little Town of Betlehem, It Came Upon a Midnight Clear, Do You See What I See, What Child Is This?
Klaveri, oreli ja orkestri saatel.
Saadaval Toronto Eesti Majas ABISTAMISKOMITEE ÄRIS

CANADIAN FISH and FOODS LTD.
Manufacturers - Distributors - Importers - Exporters of Seafood, Herrings, and Food Products
3521 Bathurst St., Toronto, Ont. Canada M6A 2C7
(416) 781-6453
Canada's Best Prices
First Come First Served

Sliced Pacific Smoked SALMON $1.95 56 g pkg. each	B.C. Pacific Smoked SALMON sides $4.99 lb. reg. $9.99
B.C. Pre-sliced Ready to Serve Party Smoked SALMON $7.95 on a gold tray lb. reg. $14.00	B.C. Pacific Smoked SALMON $3.99 lb. reg. $5.99

Available at these prestigious stores
North Kensington Market 636 Sheppard W.
North Kensington Market 336 Wilson (Bagel World)
North Kensington Market 3521 Bathurst
North Kensington Market 300 John, Thornhill
This best tasting salmon has no artificial colouring and is completely natural.
SPECIALISTS IN SMOKED SALMON

SPORT

Moodsa rütmilise võistlusvõimlemise maailmameistrivõistlused

Prantsusmaal Strasbourg'is toimusid 11. maailmameistrivõistlused moodsa rütmilise võistlusvõimlemise alal. Võistlejaid oli 21-st riigist, neist aga eriti silmapaistvad Bulgaaria sportlased, kes saavutasid 7 kulda, 2 hõbedat ja 5 pronksi. Teisele kohale tuli N. Liit 7 medaliga. Kanada võistkond tuli 12. kohale, individuaal-aladel oli parim Lori Fung Vancouverist, kes saavutas 22. koha, järgmine parim kanadalanna oli 67. ja kolmas 81. kohal. Neist kvalitsifeerusid olümpiamängudele esimesed 50 parimat, kuid igalt maalt kaks, millega järgmine kanadalanna tuli 49. kohale. See ei tähenda siiski veel, et nad oleksid Kanada esindajad olümpiamängudel, enne peetakse veel treeningvõistlused, kui kindlad kandidaadid leitakse.

Maailmameistrivõistlusel olid eriti silmatorkavad bulgaarlannad, kelle edu oli ilmne ka rühmaharjutustes, mida kroonis maailmameistriks tulek. Praeguse tugevaima moodsa rütmilise võistlusvõimlemise esindajaile oli omane kavade dühaamilisus ja **eluõõm, v**ahendite käsitlemise virtuoossus. Rahvusvahelise Võimlemisliidu president märkis võistluste lõpul kolme selgepiirilist suunda rütmilises võimlemises: klassikaline, moderne ja sportlik. Rütmilist võistlusvõimlemist kannustab praegu suur stiimul — olümpiamängudele pääsemine 1984. aastal.

Võistlustel oli silmapaistvalt tubli 17-aastane leedu tüdruk Dalia Kutkaite, kes oli väga lähedal absoluutse tiitli võitmisele. Üldse olid tagajärjed väga tasavägised.

Spordimärkmeid

Tuleval aastal saab olümpialinn Los Angeles 203-aastaseks. Sinna kulgeb olümpiatuli, mille 19000 km teekonna alguseks on New York ja mis läbib kõik USA osariigid (Havaisse ja Alaskasse kust tuli viiakse ära lennukil!). Tule teekond kestab 82 päeva, 8. maist 28. juulini. Tuntud tipp- ja tervisejooksjad kannavad tuld 9000 km ühe-kilomeetrilistes etappides. 10000 km on jäetud soovijatele, kel on $3000 välja anda kilomeetri eest ja kes võivad tõendada, et läbivad kilomeetri vähemalt 7-minutiga. Teenitud 30 miljonit dollarit kingib organiseeriv komitee tervisesportlastele. Esimese kahe jooksuetapi õigus on antud Jim Thorpe'i pojapojale William Thorpe'ile ja Jesse Owens'i tütretütrele Gin Hemphillile.

☆

Helsingi MM-il oli suurüllatuseks 19-aastane ukrainlane Sergei Bubka, kes võitis teivashüppe. Ta hakkas treenima 10-aastaselt. Treeningul kasutab täielikku hoojooksu, kakskümmend pikka sammu, 93-kilosele sportlasele ettenähtud teivaga, kaaludes ise ainult 76 kg. Praegu teeb Bubka 100 m 10,6-ga, hüppab kaugust 7.60 ja kõrgust 2.00 m.

erk

RISTSÕNA NR. 1173

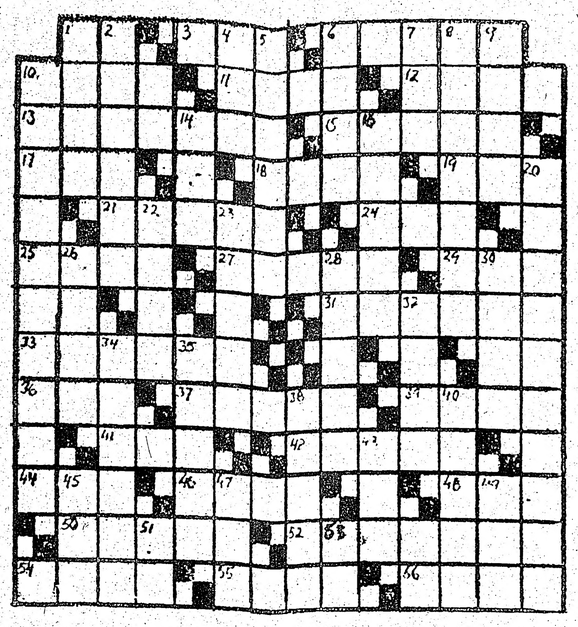

Põikread: 1. Isiklik asesõna, 3. jandil, 54. Prohvet Vanas Testamendis, 55. Eesti kirjanik, 1891—1950, 56. Vene mehenimi.

Püstread: 1. Omaaegne õllevabrik Eestis, 2. Katmata, 4. Jõuallikas, 5. Mitmekordne eesti minister, 6. Osa korterist, 7. Täht alfabeedis, 8. Liituma, 9. Ülistuseks, kiituseks, 10. Eesti ooper, 14. Sama, mis 44 põiki, 16. Pühapilt, 20. Osa auto käigukastimehhanismis, 22. Emane koduloom, 23. Tööriist, 26. Ootamatult, 28. Eesti luuletaja ning lastekirjanik, 30. Parem, murdesõna, 32. Number, 34. Hirmuvalitsus, 35. Sama, mis üpsilon, 38. Ajajärk, 40. Eesti naiskunstnik Kanadas, 43. Kanada hokikuulsus, 45. Küsiv sõna, 47. Ainult — saksa keeles, 49. Naisenimi, 51. Kaassõna, 43. Sidesõna.

RISTSÕNA NR. 1172
LAHENDUS

Põikread: 1. Koraal, 5. Ohakas, 9. Starter, 10. Kama, 11. Savi, 13. Golf, 15. Odav, 17. Uba, 18. Vaist, 21. Uni, 22. Renee, 23. Uinak, 24. Sigar, 25. Kirik, 27. Sachе, 30. Osi, 31. Eelik, 34. Oit, 35. Okse, 37. Okas, 38. Telk, 40. Laie, 42. Veepall, 43. Katarr, 44. Masing.

Püstread: 1. Kangur, 2. Asaf, 4. Laava, 5. Otsas, 6. Hea, 7. Arvo, 8. Sarvik, 10. Klan, 12. Idun, 14. Obelisk, 16. Anarhia, 18. Veske, 19. Ingel, 20. Tursk, 25. Koorik, 26. Rist, 28. Coke, 29. Etsing, 32. Ekker, 33. Islam, 36. Eeva, 37. Oils, 39. Ler, 41. Ala.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.50
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	9.—	.70
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	$1.—
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.50
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.50
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.50
A. Küng — A DREAM OF FREEDOM	18.—	.70
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.50
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.50
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	6.—	.50
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	$1.—
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.50
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	$1.—
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	.50
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.50
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.50
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.50
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.50
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luuletuskogu)	6.—	.70
Prof. Felix Oinas — KALEVIPOEG KÜTKES j.m. esseid	13.—	$1.—
E. Sanden „SÜDA JA KIVID"	19.50	.70
I. Külvet — NÄITEMÄNGURAAMAT (5 näidendit)	15.—	.70
H. Rajamaa — MARIE UNDER INIMESENA	4.—	.50
Arvi Tinits — VÄLGUMÄRGI KASVANDIKUD	47.—	
Saatekulu Kanadasse $1.50, mujale		$3.—
Gisela McBride — TALES FROM ESTONIA	5.75	.50
V. Kimberg-Kotkas luuletuskogu PILVE ALL JA PILVE PIIRIL	7.—	.70
E. Uustalu — FOR FREEDOM ONLY	14.—	1.—
REHVITUD PURJEDEGA II	8.—	1.—
NAER ON TERVISEKS — kõdijutte	8.—	.70
Ilmar JAKS — NEPTUN	18.—	1.—
Ivar Ivask — VERANDARAAMAT luuletuskogu	7.—	.70

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkoollealistele lastele värvitrükis)	4.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkoollealistele lastele värvitrükis)	5.—	.50
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele

Eesti Sihtkapital Kanadas

kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

MALE

Toronto eesti maletajaid mitmel võistlusel

Osavõtt Toronto Eesti Maleklubi novembrikuu maleõhtust oli rohkearvuline. Kohapeal otsustati pidada välkmaleturniir (2 x 5 min.), mis toimus 14 voorus. Need, kes turniirist osa ei võtnud mängisid sõprusmänge. Turniiri juhatas L. Joselin. Võitjaks tulid J. Järve, A. Kõresaar ja V. Puna, kusjuures kõik saavutasid 10 punkti 14-st võimalikust. Neile järgnes A. Loorits 9,5 punktiga. Kohal olid veel H. Aavik, O. Naelapea, E. Pajo, E. Talve, L. Tamberg, V. Pikkand ja E. Türner.

Alfred Kuus võttis osa Toronto Maleklubi „Remembrance Day" lahtisest malevõistlusest, mis toimus viies voorus üle saja osavõtjaga kahes klassis, A. Kruus mängis „booster" klassis (alla 1800 reiting) väga edukalt, saavutades kaks võitu, kaks viiki ja ühe kaotuse.

Brunswick House välkmale turniirist võtsid osa P. Smeelen ja V. Puna, kes saavutas 8 võitu, kuid jäi auhinnata.

Austria Maleklubis jäi eestlaste-austerlaste vaheline meeskonnavõistlus ära, kuna halva ilma tõttu oli liiga vähe osavõtjaid ja nii mängiti sõprusmänge. Osa võtsid L. Joselin, V. Puna, P. Smeelen ja E. Türner.

Järgmised TEM maleõhtud on 15. detsembril ja 19. jaanuaril algusega kell 7 õhtul. Tere tulemast!

aeg

1944. AASTA

„Vaba Eestlane" avaldab dokumendina järgneva Eestis koostatud ja käestkätte liikuva eestipoolse katse 1944. a. sündmuste kirjeldamiseks.

Arvi Tinits

Eestlastest II maailmasõjaaegseis võitlusis

Ja kuipalju siis „teisel poolel"? „Eesti Laskurkorpus Suures Isamaasõjas" ütleb, et 1942 a. lõpul teenis Punases Eesti Korpuses 27.311 meest, jaotatult järgmiselt: 7. Laskurdiviisis 10.052 meest, 249. Laskurdiviisis 10.235 meest, tagavarapolgus 6617 meest, eriüksustes (korpuse juhatus ja poliitilised üksused) 300 meest, sõjakoolides 197 meest. Nendest olid 65—70 protsenti teinud läbi sõjaväeteenistuse Eesti Vabariigi „kodanlikus armees", kuna 22 protsenti olid teenistust teinud Punaarmees ja ülejäänud olid „algajad", kes enne sõjaväes ei olnud teeninud. Seega oli Nõukogude poole peal kindlasti rohkem „kogenud" sõjamehi, sest sakslaste poolel teenisid poistest oli kindlasti väiksem protsent enne sõjaväes teeninud, vähemalt „vabatahtlike" hulgas, kelledest suurem osa olid sündinud 1921—1927.

Need „vabatahtlikud" olid suuremalt osalt 1944. a. suveks sattunud Relva-SS komando alla, ja Bender-Taylori „Waffen-SS" viies köide annab nende kohta järgmised andmed: 20. Relva-SS diviisi tugevus (stärke) 15. 9. 1944 — ohvitsere 439, allohvitsere 1978, reasõdureid 12.965, kokku 15.382. Sinna juurde kuuluvad ka mehed haiglates ja puhkusel, teenistusreisidel ja sõjakooli kursustel.

Arvatavasti on siia juba „soomepoisid" juurde rehkendatud, I pataljon Tartu all ja II pataljon Kehras, samuti 1926. aastakäik väljaõppelaagris Kloogal.

Seesama Eesti Laskurkorpuse raamat kirjutab, lk. 145:

„Võitlustes Saksa 16. armee koosseisus Neveli all tõsiseid kaotusi kandnud 3. SS-jalaväebrigaad formeeriti Eesti NSV meeskodanike sundvärbamisega ümber 20. SS-jalaväediviisiks ja toodi seejärel üle operatiivgrupi „Narva" koosseisu Narva rindele. Rindeliikumisega Narva lähistele kuulutas fashistlik käsilane Eestis, H. Mäe 1. veebruaril 1944 välja kõigi 1904—1923 sündinud meeskodanike üldmobilisatsiooni, ohvitserid aga, samuti ka sõjaväeametnikud ja arstid kutsuti väeteenistusse vanusega 60-aastani. Mobilisatsioon viidi läbi 1944. a. veebruarikuu jooksul. 1944 a. suve jooksul laiendati mobilisatsiooni kuni 1926. a. sündinuteni (viimased kaasa arvatud) kuna 1927. a. sündinuid kavatseti kutsuda nn. „lennuväe abiteenistusse", s.o. tagalaüksustesse. Samal ajal tehti 17—60 aasta vanustele mobiliseerimata jäänud meeskodanikkudele sundduslikuks teenistus „omakaitses." Nii läks fashistlikul väejuhatusel korda kokku klopsida mõned Saksa armee eesti rahvusest väeosad, kelle isikulise koosseisu üldarvu võib (seisuga 15. august 1944) umbkaudselt hinnata 35.000 mehele. Nendest moodustati muuhulgas kaks jalaväediviisi (20. SS-diviis ja 300. jalaväediviis), kaks piirikaitse rügementi (1. ja 5.), 15 kaitsepataljoni, 8 politseipataljoni, 2 politsei kaitsepataljoni, 4 territoriaalrügementi („Peipsi järv", „Pealinn", „Harju omakaitse" ja „Virumaa"), ja kaks territoriaalpataljoni („Narva" ja „Sakala"). Neid üksusi paiskas fashistlik väejuhatus kordamööda Narva ja Tartu rindelõikudele kõige ohtlikemasse kohtadesse, kus nad sageli suuri kaotusi kandsid. Fashistlik väejuhatus andis neile väeosadele okupeeritud Euroopa riikidest kokku riisutud viletsa trofeerelvastuse. 1944. a. augustikuul formeeriti 9 territoriaalpataljoni baasil rügemendid. Nende võitlusmoraal oli veelgi madalam, kui teistel saksa fashistliku armee eestlastest koosnevatel väeosadel. Fashistliku armee eesti väeosade võitlusmoraal oli suuresti erinev.

Nende hulgas oli niisuguseid üksusi, nagu timukatest koosnev „Narva" pataljon, kes rahvusvahelistest fashistlikkudest avantüristidest koosnenud kurikuulsa diviisi „Viiking" koosseisus võitles nõukogude võimu vastu, kui ka selliseid, nagu näiteks tagavararügement, kelle isikulise koosseisu moodustasid seks puhuks vanglast (Kas meil oli tõesti 10.000 „karistusalust", kes Viljandis Tagavararügemendis olid?) vabastatud karistusalused . . ."

Nagu Nõukogude Liidu ürikud ikka, on see lõige moodustatud tõe, liialduse ja lausa vale kokkupõimimisel, veidi halenaljakat sekka raputades. Mõningad jämedad vead ja võltsimised: Muidugi kandis Eesti Brigaad Neveli all kaotusi, ja iga kaotus on „tõsine". „Eesti NSV kodanike sundvärbamine" võiks ümber nimetata „Eesti Vabariigi meeskodanike mobiliseerimiseks" ja tähendus oleks sama. Või võtsid Nõukogude võimud oma soldateid teenistusse ainult vabatahtlikkuse alusel? 1927. a. sündinud poisse mitte ainult ei kavatsetud võtta „nn. lennuväeabiteenistusse", vaid päriselt võeti ka, 3000 poissi. Ja üldarv „35.000" on ilmselt vale, sest seesama lehekülg loeb üles kaks jalaväediviisi (umb. 25.000 kuni 30.000 meest) ja siis veel 15 kaitsepataljoni, 8 politseipataljoni, 2 politsei kaitsepataljoni, 4 territoriaalrügementi ja kaks territoriaalpataljoni — need oleks, ütleme iga pataljon vähemalt 500 meest ja vähemalt kaks pataljoni rügemendis, kokku 35 pataljoni ehk 17,500 meest — see viiks arvu juba vähemalt 45.000 meheni. Lähema analüüsi tarvis on tõenäoline kapt. A. Purre loetelu eesti üksuste kohta saksa poolel, 1944. aasta suvel, kus arvud ja ka üksuste nimed enam-vähem õieti on üles märgitud. Muuseas, see nõukogude ürikuis nimetatud „300. jalaväediviis" koosnes tegelikult 2., 3., 4. ja 6. Piirikaitserügemendist, mis saksa diviisistaabi all „300. diviisiks eriülesannetega (300. Division z. b. V)" nimetati.

Kummelite suvi

Aili Helm

„Vaba Eestlase" järgmises numbris alustame Aili Helmi romaani „Kummelite suvi" avaldamisega. See kirjeldab 1980. a. sündmusi kodumaal, eestlaste võitlusi Afganistanis, kuhu eesti mehed viidi „paraadi pidama". Need on karmid ja masendavad pildid olukorrast, kuhu nad võitlema viidi ja kust paljud puusärkides, hiljem plastkottides kodumaale toodi.

Kuid sama aasta oli Eestile veel teisitigi märkimisväärne. Poola ametiühingu „Solidaarsuse" mõju ulatus üle piiride ja sütitas ka Eestis julgemaid meeleolusid, mida väljendati meeleavaldusena laulupeol ja hiilisemail õpilasrahutusil.

Autor Aili Helm on meie lehe lugejaile tuntud, paar aastat tagasi avaldasime tema jutustuse „Kirjad pimedusest", mis käsitles eestlaste elu Siberi sunnitöölaagreis. Ka on temalt kaks romaani ilmunud EKK kirjastusel, „Kuradil ei ole varju" (1979) ja „Vägivallamaa" (1982), mõlemad eesti noorte vaprast vastupanuvaimust orjastajaile.

Autor usub veendunult eesti rahva väsimatusse vastupanujõusse, ka neis olukordades, kus nad praegu on. See on otse pärimisega edasi antud isamaa-armastus, mis püüab igal sammul end väljendada ega hooli järeldusist. Erimeelsete liikumine koosnebki sellistest meestest ja naistest.

ADVOKAADID

ENN ALLAN KUUSKNE

ADVOKAAT — NOTAR

1 First Canadian Place, Ste. 3450
Tel. kontoris 363-0073
kodus 360-8776

IGAL ALAL

ADO PARK, Q.C.

HETHERINGTON, FALLIS & PARK

Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451

Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME B.A.Sc., LL.B.

ADVOKAAT — NOTAR

Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road, Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1

Telefon 789-7579
kodus 762-2367

JOHN E. SOOSAAR C. A.

Chartered Accountant

181 University Ave., Ste. 1802

Toronto, Ont. M5H 3M7

Tel. 864-0099

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS

H. LATER & CO. Ltd.

"INSURANCE"

1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)

Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

ELEKTRIK

Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.

Halling 762-9190

Litsents nr. E 1044

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—3-ni

Toimetaja H. Oja kodune tel. 481-5316

Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

üks toll ühel veerul:	
kuulutuste küljel	$4.75
tekstis	$5.—
esiküljel	$5.50

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni emasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

tel. 444-4832

Väljaspool tööaega:

Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

Dr. JÜRI KURMAN

Määratu ülesanne eestlaskonnale

Prof. J. Kurman võrdles tsaari- ja nõukogude aegu

19. novembril toimus Vancouveri Eesti Kodus Eesti Kultuuri Ühing Kanadas (EKÜK) järjekordne loenguõhtu. Seekordseks lektoriks oli prof. dr. Jüri Kurman Western Illinois Ülikoolist, Macombist. Ägedast paduvihmast ja mitmest sünnipäevast hoolimata oli kokku tulnud arvukas kuulajaskond, kes loengu järel rikkalikus kohvilauas vestlust jätkas.

Simon Fraseri ülikoolis toimuva kursuse „Estonian Folklore in its European Context" külalislektoriks kutsutud prof. Kurmani kui „Kalevipoja" inglise keelde tõlkija ettekannet EKÜK kuulajaskonnale võis jagada 2 ossa:

1) võrdlusülevaade Kreutzwaldi-aegse ja praeguse Eesti kultuuriseisundist ja 2) küsimused seoses „Kalevipoja" tõlkimisega.

Kreutzwaldi ajal puudus rahval iseseisvus. Kirjanduse tegijad olid muulased-estofiilid ja lugejad olid orjuses. Valitses tsensuur, mille tõttu isegi „Kalevipoja" ilmumine lükkus edasi aastate võrra.

Kutselisi eesti kirjanikke polnud (esimeseks võiks lugeda Jannsenit, kellele hiljem järgnes Wilde). Kirjakeel oli kujunemata ja õigekirjutus standardiseerimata.

Samuti ei olnud institutsioone kirjanduse arendamiseks ja koordineerimiseks. Saksa kultuur lämmatas Eestit, millele järgnes äge venestuslaine. Prognoos eesti kultuurile oli pessimistlik.

Võrreldes sellega praegust olukorda Eestis näeme erinevusi, aga ka palju sarnast. Ka praegu puudub iseseisvus. Kirjanduse tegijad on aga eestlased või pooleestlased, kes saanud hariduse eesti keeles. Lugejaskond on kirjandusjanuline ja paremini haritud. Venestuse surve on aga tohutu ja halvab kirjastus-protsessi — tsensuur, paljundusvahendite järelvalve, trükiste kontroll ja vähem tiraazh mõjuvad negatiivselt kultuuri arengule. Vastandina möödunud sajandile on praegu palju kutselisi kirjanikke ja luuletajaid, kellest referent mainib nimesid nagu Vint, Rummo, Kross, Kaplinski, Unt, Vetemaa, Mutt, Runnel j.t. Positiivsed nähted on ka kirjakeele areng ja stabiilsus, samuti kultuuri-institutsioonide olemasolu.

Kokkuvõttes leiab referent, et prognoos eesti kutuuri säilimiseks ei ole optimistlik, kuid ka mitte lootusetu.

See kõik tõestab meile jälle, et vabale eestlaskonnale on jäänud määratu ülesanne, edutada eesti kultuuri tutvustamist ja alalhoidu läänemaailmas.

Selle sihi poole pürgib ka Eesti Kultuuri Ühing Kanadas, eesmärgiks eestialane õppetool Simon Fraseri ülikooli juures.

Soome luuletaja Neustadti kirjandusauhinna kandidaadiks

HELSINGI (HS) — Soome luuletaja Paavo Haavikko on teist korda seatud Neustadt-kirjandusauhinna kandidaadiks. Varem ta võistles auhinna pärast 1972.

Oklahoma Nobeli-auhinnaks nimetatud auhinna, suurusega $37.500 andmise otsustab luuletaja Ivar Ivaski poolt juhitud rahvusvaheline zhürii. Soomet esindab selles Bo Carpela, kes ka Paavo Haavikko kandidaadina esitas.

Teised kandidaadid on inglased Howard Brenton, Donald Davie ja Christopher Logue, argentiinlased Jorge Luis Borges ja Ernesto Sabato, poolakas Zbigniew Herbert, brasiillane Jorge Amado, ungarlane Sandor Weöres, alzhiirlane Mohammed Dib ja prantsuse austerlane Manes Sperber.

Oklahoma ülikooli kirjandusajakiri World Literature Today paneb välja auhinnaraha. Auhinna zhüriil on neli kuud aega uurida kandidaatide teoseid, misjärel laureaat kuulutatakse välja märtsikuu alul.

* Mõistuse ülim mõttekäik on äratundmine, et on olemas lugematuid asju, mis temast üle käivad. Mõistus on nõrk, kui ta selle äratundmiseni ei küüni. Kui nüüd juba loomulikud asjad mõistusest üle küünivad, mis siis veel öelda üleloomulikest.

Pascal

Maailmajamboree meenutusõhtu

Pühapäeva, 4. detsembri õhtupoolikul oli Toronto Eesti Maja noorteruumi kogunenud skautide XV Maailmajamboree märgiga kaelarätikuid kandvaid poisse ja nende juhte koos hulga skaudisõpradega ja lastevanematega, et kuulata jutte ja oma silmaga näha pilte, filmi ja sadu märke, mida toodi kaasa möödunud suvel Albertas toimunud suurkogunemiselt.

Teatavasti võttis skautide maailmajamboreest osa 21-liikmeline eesti skautide esindusüksus. Kanada malev esindas meie skautlust globaalses ulatuses, kuna suured sõidukulud ei võimaldanud teistel eesti skautide malevatel saata jamboreele isegi mitte üksikuid skaute asukohamaa üksuste koosseisus. Ka siin sai see teoks ainult eesti ühiskonna majanduslikul toetusel, mida Kanada malev on mitmel korral tänuga kviteerinud ja tegi seda veelkordselt meenutusõhtul.

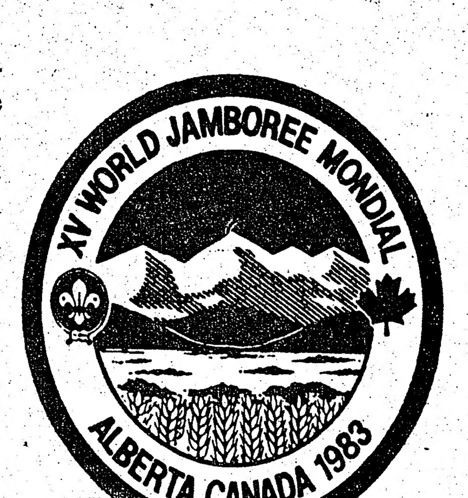

Nii nagu maailmajamboreel Albertas möödunud suvel kui ka üksuse treeningul enne seda,

oli meenutusõhtu „hingeks" nskm Ants Evard — esindusüksuse juht.

Pärast maleva juhi skm Egbert Runge avasõna esitas Ants Evard lühiülevaate jamboreest. Rohkem kui sõnad iial suudaksid kirjeldada, näitasid rohked heakvaliteedilised valguspildid rahvusvahelise poistehulga (ka tüdrukute) igapäevast elu ja tegevust telkidelinnas karudemaal, kus siiski ei nähtud ühtegi karu. Pilte näidati kahes osas vahepealse kohvipausiga.

Isiklikke muljeid jagasid koosolijatega noored esindusüksuse liikmed, nii juhid kui poisid.

Selles nimekirjas olid: Richard Laanvere, Mikk Jõgi, Erik Türk, Eerik Valter. Kõigil oli ainult head öelda jamboree organisatsiooni, tegevuse ja toitlustamise kohta.

Skautide maailmalaager oli suurelamus, mida tasus oodata, läbielada ja meenutada.

Maailmajamboree juhtkonnas rahvusvaheliste suhete alal töötanud skm Jaan Lepp andis edasi huvitavaid tähelepanekuid meie eesti skautluse positsioonist praeguses skautlikus liikumises, mis ametlikult ei tunnusta neid skautide organisatsioone, kelledel puudub oma territoorium.

Hea kontakt tekkis soome skautidega, kes olid üllatunud, leides eest hõimuvendade eesti keelt kõnelevaid poisse kaugel Kanadas.

Nende teada skautlus teispool Soome lahte oli ammu likvideeritud.

Lõpuks linastati 20-minutiline professionaalne ingliskeelne helifilm „The Spirit Lives On", mis näitas üldiselt juba valguspiltides tuntuid kohti, kuid loomulikult liikuvas tehnikas.

Noorteruumi pisikohvikus teenis publikut heatujuliselt nskm Evi Jaaguste,

kes ise oli ka pangaametnikuna osavõtnud maailmajamboreest.

Laagri juhtkonnas olnud eestlastest olid kohal veel skm Helmut Jaaguste, skm Valter Piigli ja kanadalastest John Stephens.

Toimetusele saadetud kirjandus

Lembitu PINUKIRI tüdrukutele ja poistele kannab numbrit 7 ja sisaldab talveküttе varumisega ühenduses olevaid sõnu ning informatsioone: haod, halud, pinu, riit, kubu, kiin, mitmesugused saed ja lõpuks tuntud puulõhkumise laulud. Juttu on ka tuleriidast, millel põletati nõidasid ja kuidas seda tehti.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA nr. 58 — 1983. Ingliskeelne väljaanne leedukeelsest originaalist, dokumenteerides inimõiguste eest võitlemist N. Liidu poolt okupeeritud tänapäeva Leedus.

ARSTID

LEO KANN, D.C.

DOCTOR OF CHIROPRACTIC

212 Dinnick Cr.

Tel. 489-0562

Hambaarst

Dr. PETER VÄLJAS

5635 Yonge St. Ste. 216
(Finch allmaa-raudteejaama juures)

Tel. 221-4544

VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

Metropolitan Opera 100. hooaeg

Metropolitan Opera tähistab oma 100. hooaega ja esitab sel puhul 20 ooperit alates laupäeva, 10. detsembriga ja mis kestavad kuni 21. aprillini. Need antakse üle CBC raadio kaudu. Esimesena esitatakse 10. dets. kell 1—6 p.l. Lincoln Centre'is Poulenc'i „Dialogues of the Carmelites", traagiline jutustus Prantsuse revolutsiooni ajast. Kommenteerib Peter Allen.

17. dets. (kell 1.30 p.l.) esitatakse Verdi „Ernani", kus üheks osaliseks on Luciano Pavarotti. 24. dets. kell 1 p.l. Wagneri „Tristan ja Isolde", 31. dets. kell 2 p.l. Humperdincki „Hansel ja Gretel".

11. veebr. esitatav Händeli „Rinaldo" on Kanada rahva kink Metropolitan Operale ja esimene Händeli ooper, mis Met. poolt esitatud.

Anastasia rööviti

CHARLOTTESVILLE, Va — Politsei otsib ühe mehe abikaasat, kes väidab end olevat Anastasia, tsaar Nikolai II tütre. Meest süüdistatakse, et ta oli viinud haige naise haiglast välja. Kohtu poolt määratud valvur 82-aastasele Anna Manahanile ütleb, et John Manahan, endine Virginia ülikooli ajalooprofessor oli ta röövinud.

HR. & PR. LIBERTUCCILE ÜÜRIMISKÕLBULIKUKS MUUTMINE TÄHENDAB EKSTRA SISSETULEKUT.

KAS VÕIME TEID ABISTADA?

Libertucci äri peal on ruum, mida kasutatakse ainult osaliselt.

Aga peatselt hr. ja pr. Libertucci muudavad selle kaheks mugavaks korteriks. See tähendab kena ekstra sissetulekut Libertuccidele — ja väga vajalikku üüritavat eluaset Ontarios.

Ontario valitsuse Convert-to-Rent programm — nüüd käigus välja valitud keskustes — teeb sellise ümberehitamise võimalikuks 15-aastase intressita laenuga, $7.000 korteri kohta.

Libertuccid said linna omavalitsuselt täieliku mõistmise ja koostöö. Muutes elamiskõlbmatu ala mõõduka hinnaga üüritavaks elamispinnaks, on kõigile kasulik.

See ongi Convert-to-Rent eesmärk — muuta kasutamata ruum elamispinnaks.

Kas te omate või hoolitsete elamiskõlbmatu kinnisvara eest, millise võiks ehitada ümber?

Äri peal? Kasutamata koolimaja või laoruum? Isegi kuskil kaubanduskeskuse peal? Siis helistage Mrs. Toni Farley (416) 585-6391 kontori tööajal (helistage „collect", kui elate väljaspool Torontot) täielikuks informatsiooniks Convert-to-Rent programmi osas.

Seal võib leiduda kasulik ekstra sissetulek teie jaoks.

CONVERT-TO-RENT

Raha ja kujutlusvõime koos

Ontario — Ministry of Municipal Affairs and Housing
Claude Bennett, Minister
William Davis, Premier

CONVERT-TO-RENT saadaval: Barrie • Brantford • Cornwall • Guelph • Hamilton • Kingston • Kitchener • North Bay • Oshawa • Ottawa-Carleton • Peterborough • Sarnia • Sudbury • Thunder Bay • Metro Toronto

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 8. detsembril 1983 — Thursday, December 8, 1983

PARIM JÕULUKINK

TELLIMISKUPONG:

Nimi .....

Aadress .....

.....

Palun saata jõulukingina VABA EESTLANE 1 aastaks/½ aastaks
Lisan $..... Hinnad lk. 3

Kinkija nimi ja aadress:

.....

.....

.....

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

Jumalateenistus ja koguduse jõulupuu on laup., 10. dets. Jumalateenistus algab kell 4. p.l., millele järgneb koosviibimine kohvilauas jõuluvorsti ja palju muuga. Ettekanded.

Jõuluõhtu JUMALATEENISTUS on 24. dets. kell 4 p.l.

Vana-aasta JUMALATEENISTUS armulauaga on 31. dets. kell 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6–8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Avenue (ailmaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Laupäeval, 17. detsembril, kell 9.30 hommikul Piibliuurimus teemal: „Meie Kuninga võit". Kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Jutluse aine: RIIK, VÄGI JA AU. Kõneleb Olev Tralla. Südamlik teretulemast!

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Suures valikus sobivaid jõulukinke
THE SCANDINAVIAN SHOPPE
235 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N2
Tel. 469-3886
Omanikud eestlased

Äri on avatud jõuluostudeks
alates 15. detsembrist järgmistel aegadel
esmasp.-reedeni kell 10-9, laup. 9.30-5.30
PARIM JÕULUKINKIDE OSTMISE ÄRI
Suures valikus klaaskaupu, muist väljamüügil ★ SAUNA kosmeetika tarbeid ☆ Saunatarbeid ★ Küünlaid ☆ Küünlajalgu ★ ★ Tekstiile kardinateks, kleidiriieteks, seinakaunistusteks ★
Suusad ja suusavarustus spetsiaalhinnaga
SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 Yonge St., Toronto, Ont. M4S 2A2 — Telefon 483-6650

THE FINNISH PLACE
5463 Yonge St. Willowdale — Finchi lähedal
Telefon 222-7575
JÕULUD ON LÄHEDAL! Kui lähete tegema jõuluoste, siis külastage esimeseks meid.
Meil on kvaliteetsed kaubad. ☆ MADE IN FINLAND ★
Klaaskaubad, ehted, küünlad, küünlajalad, laudlinad, servietid, heliplaadid, jõuludekoratsioonid, NOKIA talvesaapad ja kummisaapad, meestele, naistele ja lastele.
IGASUGUSEID DELIKATESSE JA PAGARISAADUSI
Tellimised jõulusingile, -vorstile ja muule anda varakult
Avatud alates 1. dets. iga päev 9–9, laup. 9–5, jõululaup. 8–2.

Très Chic Boutique
TORONTO

Euroopa kasukate modellid
Kodumaine kvaliteet ja stiilid
Teie mõõtude järgi valmistatud karusnahk- ja varrastel kootud esemed — originaalsed
Meie oma moelooja modellid
Müüme ka daamide kleite ja kostüüme — viimased moed
Puhastamine — Ümbertegemine — Külmutusruumis hoidmine
Tasuta kindlustus 1 aastaks, kui ostate kasuka või jaki meilt

Saadaval Soomest imporditud Pentik „SUEDE" mantleid, seelikuid ja jakke.

Lühiajaline kasukate VÄLJAMÜÜK kuni 30% hinnaalandust

70 Yorkville Avenue 926-0717

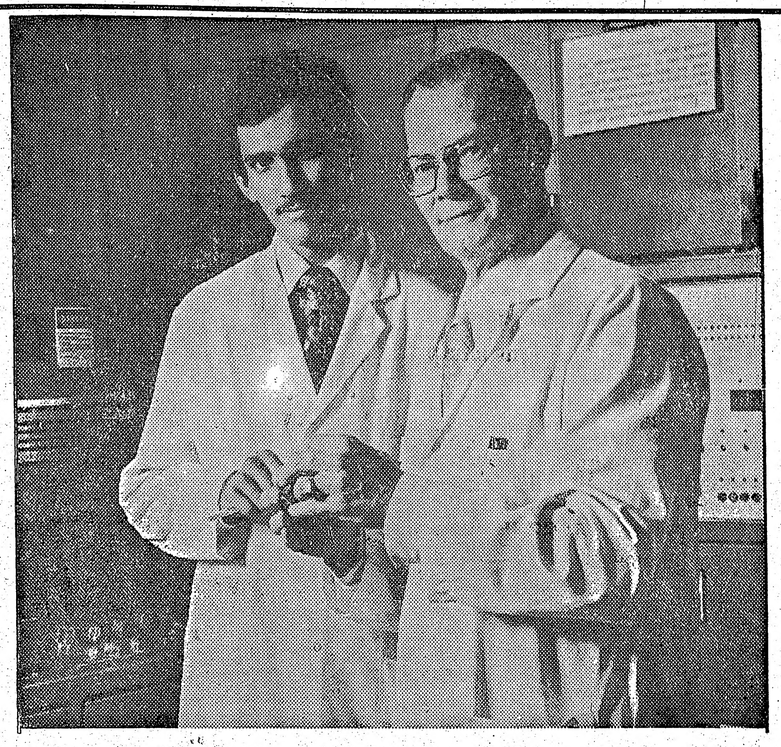

ONTARIO NOORTE KARJÄÄRI PROGRAMM ANNAB MULLE $100 NÄDALAS... KARIMI TÖÖLE PALKAMISEKS.

ONTARIO NOORTE KARJÄÄRI PROGRAMM aitab firmasid palgata tööle noori, et alustada karjääriga. Noorte nõuetele vastavate teenistujate palkade tasumisel abistatakse $2.50 tunnis kuni $100 nädalas, 20 kuni 26 nädala jooksul.

NÕUETELE VASTAVAD TÖÖANDJAD: privaatfirmad, mis on töötanud vähemalt ühe aasta enne 1. juulit 1983 asukohaga Ontarios.

NÕUETELE VASTAVAD TÖÖD: uued töökohad, milliseid poleks olnud ilma selle programmi abita ja millisele mingit muud abi ei anta. Peab andma vähemalt 25 tundi tööd nädalas, vähemalt 20 nädalat järjest ja aitama kaasa teenistuja tööpraktika osas või elukutse arendamisel.

NÕUETELE VASTAVAD TEENISTUJAD: üle 20 aasta, kuid mitte veel 30 aastat vanad (1. juulil 1983), õigustatud töötama Ontarios ja ei ole tööandjaga sugulased. Peavad olema:

- tööta 3 kuud enne selle programmiga ühinemist või
- lõpetanud vähemalt ühe õppeaasta tunnustatud gümnaasiumile järgnevas õppeasutuses ajavahemikul jaanuar 1981 ja detsember 1982 ja kel pole püsivat töökohta, mis vastaks tema kvalifikatsioonidele.

Leidke, kas teie firma on nõuetele vastav ja helistage 1-800-387-1290

ONTARIO NOORTE KARJÄÄRI PROGRAMM
aitab teid palgata endale tööjõudu, keda vajate.
1-800-387-1290

BILD
ONTARIO
Ministry of Municipal Affairs and Housing

YOUNG ONTARIO CAREER PROGRAM
Ministry of Municipal Affairs & Housing
Subsidies Branch
Queen's Park, TORONTO (ONTARIO) M5G 2E5

Larry Grossman, Treasurer
Claude Bennett, Minister
William Davis, Premier